

BG

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

2025 г.

Кратък преглед на одита на ЕС

Представяне на годишните доклади
на Европейската сметна палата за 2025 г.

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1

За запитвания: <https://eca.europa.eu/bg/contact>

Уебсайт: <https://eca.europa.eu>

Социални медии: @EUauditors

Бележка: Следва да се отбележи, че в този документ вследствие на закръгляването в някои случаи общата сума може да не съответства на сбора на отделните елементи.

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<https://europa.eu>).

BG

2025 г.

Кратък преглед на одита на ЕС

Представяне на годишните доклади
на Европейската сметна палата за 2025 година

Съдържание

Предговор от Председателя	4
Обобщени резултати	7
Основни констатации	7
Какво одитира ЕСП	10
Констатации на ЕСП	12
Поглед отблизо към резултатите от одита на ЕСП	20
Бюджетно и финансово управление	20
Постигане на резултати със средствата от бюджета на ЕС	33
Приходи	37
„Единен пазар, иновации и цифрова сфера“	40
Сближаване, устойчивост и ценности	44
Природни ресурси	50
Миграция и управление на границите, Сигурност и отбрана	55
Съседните региони и светът	59
Европейска публична администрация	62
Механизъм за възстановяване и устойчивост	64
Проследяване на препоръките, отправени в специалните доклади на ЕСП от 2022 г.	70
Европейски фондове за развитие	72
Обща информация	77

Предговор от Председателя

Годишният доклад на Европейската сметна палата (ЕСП) за 2025 г. се публикува в контекста на текущите преговори по следващия дългосрочен бюджет на Европа — многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2028—2034 г. Новата рамка предоставя възможност за справяне с много предизвикателства, пред които е изправен Европейският съюз (ЕС). Европейската комисия заявява, че новата рамка ще бъде по-голяма по размер, по-бърза за изпълнение, по-амбициозна, както и по-опростена и по-гъвкава, което ще засили стратегическата ориентация и способността за реакция на Европа.

Новата МФР съдържа амбициозни цели в момент, когато приоритетите нарастват, а нуждите се променят. Амбицията е много важен фактор, но за да има действителен ефект и полза от нея, трябва да бъдат разгледани поуците от успешните и неуспешните практики досега. В Годишния доклад на ЕСП за 2025 г., както и в резултатите от нейните най-нови и текущи одити, са представени примери и практически мерки, чрез които амбицията може да се превърне в реално въздействие.

ЕСП изразява становище без резерви относно отчетите за 2025 г., тъй като те отразяват вярно финансовото състояние на ЕС. Въпреки това ЕСП обръща внимание на обстоятелството, че Комисията е преминала към нова финансова информационна система, което е довело до счетоводни грешки, изискващи ръчни корекции и равняване, както и повече проверки от одиторите. И тази година становището на ЕСП относно приходите е без резерви, тъй като в тази област не беше установено съществено ниво на грешки.

При разходите от бюджета на ЕС ЕСП изчислява нивото на грешки на 3,8 % (2024 г. — 3,6 %), което е над определеното от нея ниво на същественост. Предвид факта, че значителна част от одитната популация на ЕСП е съществено засегната от грешки, становището относно разходите от бюджета на ЕС е отрицателно.

Одитната популация на ЕСП за разходите от общия бюджет възлиза на 130,8 млрд. евро. Най-голям дял в същественото ниво на грешки има функция „Природни ресурси и околна среда“, при която изчисленият процент грешки е 3,9 % (2,6 % през 2024 г.). За функция „Сближаване, устойчивост и ценности“ процентът грешки се изчислява на 6,6 % (5,7 % през 2024 г.). Взети заедно, тези две разходни области представляват почти две трети от одитната популация на ЕСП. Най-често срещаните грешки в бюджета на ЕС са свързани с допустимостта, като например недопустими разходи, проекти, дейности или бенефициенти, както и нарушения на процедурите за възлагане на обществени поръчки и отпускане на безвъзмездна финансова помощ и липса на оправдателни документи.

Моделът на изпълнение на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) се различава от този, приложен за традиционния бюджет. Плащанията зависят от изпълнението на ключови етапи и цели и следват модел на финансиране, което не е обвързано с разходите, и не се основават на действителните разходи и спазването на правилата на ЕС и националните правила. Следователно резултатите от МВУ не са сравними с тези от традиционните бюджетни разходи и поради това ЕСП изготвя отделно одитно становище.

През 2025 г. разходите по МВУ са в размер на 45,4 млрд. евро. При плащанията към девет държави членки ЕСП установи случаи на незадоволително изпълнение на ключови етапи и цели, както и проблеми, свързани с двойно финансиране и периода на допустимост по МВУ. Освен това ЕСП установи слабости в оценките на Комисията на исканията за плащане на държавите членки, както и че системите за контрол на държавите членки все още не са достатъчно ефективни. На тази основа ЕСП изразява становище с резерви относно разходите по МВУ.

До края на 2025 г. Комисията е извършила 102 плащания на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 223,9 млрд. евро, което означава, че 38 % от средствата за безвъзмездна финансова помощ остават за изплащане през последната година на МВУ. Съгласно предложенията на Комисията за следващата МФР финансирането от ЕС вероятно ще се пренасочи към модел, който до голяма степен ще възпроизвежда концепцията на МВУ. ЕСП обаче установи, че МВУ, който е временен инструмент, предназначен за бърза спешна подкрепа, страда от редица слабости по отношение на изпълнението, отчетността и прозрачността. Поради това одиторите на ЕС отново призовават съзаконодателите да обърнат внимание на въпросите и поуките, изложени в становищата на ЕСП относно предложенията за МФР и нейните последни одити по различни аспекти на МВУ.

Годишният доклад на ЕСП включва глава относно бюджетното и финансовото управление, в която се описват рисковете и предизвикателствата пред бъдещите бюджети на ЕС. По-специално заемите на ЕС биха могли да достигнат 1 трлн. евро до 2027 г., като NextGenerationEU (NGEU) има най-голям принос. В предложението си за следващата МФР Комисията предлага фиксирана годишна сума от 24 млрд. евро (по текущи цени) за покриване на лихвите и погашенията по главницата. Само разходите за лихви, свързани с безвъзмездната подкрепа по NGEU за периода 2028—2034 г., вероятно ще бъдат в размер на близо 93 млрд. евро. С постепенното по-ясно очертаване на ефекта от заемите върху бъдещите бюджети е важно да се отбележи, че предложенията за МФР също така дават възможност за заемането на значителни средства за подкрепа на Украйна, националните планове на държавите членки и евентуалното използване на механизма за тежки кризи. Планирането на такива заеми може да изисква държавите членки да увеличат националните вноски за обслужване на дълга в контекста на вече ограничени бюджети.

Що се отнася до бъдещите бюджети, ЕСП отправя преди всичко предупреждение — ако предложените нови приходни потоци не бъдат одобрени, бюджетът на ЕС ще бъде изправен пред значителен недостиг, който ще изисква по-големи вноски от държавите членки или намаляване на нивото на цялостната му амбиция.

В заключение, амбициозните бюджети изискват също толкова амбициозни предпазни мерки. Ако в бъдеще се премине към модел на финансиране, което не е обвързано с разходите, а се базира на изпълнението на ключови етапи и цели, трябва да се извлекат поуки от досегашния опит и да се засили отчетността и прозрачността в цялата система. Това изисква определянето на достоверни ключови етапи и цели, измерими резултати, надежден мониторинг и верификация, както и стабилни национални рамки за предоставяне на увереност, за да се гарантира, че средствата на ЕС постигат планираните резултати за неговите граждани.

И накрая, бих искал да изкажа искрена благодарност към колегите, чийто професионализъм, експертен опит и отдаденост правят работата ни възможна и непрекъснато укрепват Европейската сметна палата.

Tony Murphy
Председател

Обобщени резултати

Основни констатации

В съответствие с член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) ЕСП предоставя на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз **Декларация за достоверност** относно надеждността на консолидираните отчети на ЕС, както и относно законосъобразността и редовността на операциите. Декларацията за достоверност е централният елемент от Годишния доклад на ЕСП.

Становище

Европейската сметна палата изразява становище без резерви относно надеждността на отчетите на Европейския съюз за 2025 г., като включва и параграф за обръщане на внимание във връзка с въвеждането на новата информационна система на Комисията — SUMMA.

ЕСП изразява становище без резерви и относно законосъобразността и редовността на приходите за 2025 г.

ЕСП изразява две отделни становища относно законосъобразността и редовността на разходите за 2025 г.:

- отрицателно становище относно законосъобразността и редовността на разходите от бюджета на ЕС;
- становище с резерви относно законосъобразността и редовността на разходите по Механизма за възстановяване и устойчивост.

Консолидираните годишни отчети за 2025 г. са първите отчети, изготвени въз основа на финансова информация, докладвана в SUMMA. По време на процеса на приключване на финансовата година ръководството е открило проблеми, възникнали в резултат на въведената нова система, които са засегнали в значителна степен изготвянето на отчетите. По-късно по време на своя одит ЕСП установи и други проблеми. Тези проблеми изискват извършването на ръчни корекции и процедури за равняване. ЕСП взе предвид кумулативния ефект от тези констатации, както и корективните действия и процедурите в края на годината, извършени от Комисията. Установените проблеми показват, че преминаването към SUMMA е увеличило риска от грешки при изготвянето на консолидираните годишни отчети за 2025 г. Въпреки това одиторите заключиха, че след извършването на корекциите общото им отражение върху отчетите не е съществено.

Изчисленият от ЕСП общ процент грешки при бюджетните разходи, приети в отчетите за годината, приключила на 31 декември 2025 г., е 3,8 % (2024 г. — 3,6 %). Значителна част от тези разходи е засегната от съществено ниво на грешки. Това се отнася до разходите, следващи сложни правила, предимно тези, свързани с принципа на възстановяване на вече разходвани средства, при които изчисленият процент грешки е 5,6 %. Тези разходи са достигнали 75,8 млрд. евро през 2025 г., което представлява 58 % от одитната популация на ЕСП. Отражението на установените от одиторите грешки е едновременно съществено и широко разпространено сред приетите разходи за годината. Поради това ЕСП изразява отрицателно становище относно разходите от бюджета на ЕС.

С NextGenerationEU (NGEU) ЕС мобилизира значителни ресурси за смекчаване на социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Най-голяма част от средствата по NGEU се използва за Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), чрез който до края на 2025 г. са изплатени 237,5 млрд. евро безвъзмездна помощ и е предоставена финансова подкрепа под формата на заеми за държавите членки в размер на 155,9 млрд. евро.

По отношение на разходите по МВУ през 2025 г. Комисията е извършила 37 плащания на безвъзмездна финансова помощ, свързани с общо 697 ключови етапа и 342 цели. При 16 от проверените от ЕСП 420 ключови етапа и цели условията за плащане и допустимост не са били спазени. Те са свързани с девет плащания към девет държави членки. Въз основа на открити елементи от количествено и качествено естество ЕСП преценява, че констатираните грешки имат съществено отражение като цяло, но не са широко разпространени в приетите годишни разходи по МВУ. Поради това ЕСП изразява становище с резерви относно разходите по МВУ.

По отношение на първото плащане за Полша миналата година одиторите не можаха да направят заключение дали е задоволително изпълнението на два ключови етапа, които са предварително условие за извършване на каквито и да е плащания за Полша по МВУ. ЕСП изчаква окончателното решение на Съда на Европейския съюз по случаите, свързани с тези ключови етапи, преди да направи заключение за изпълнението им, както и за друг пряко свързан с тях етап.

ЕСП отбелязва също, че сумите, привлечени като заеми от капиталовите пазари с цел финансиране на безвъзмездната финансова подкрепа за държавите членки по NGEU, са представени по различен начин в бюджета на ЕС и в консолидираните финансови отчети. Съгласно регламента за МВУ заетите средства, които съставляват 18 % от приходите на ЕС през 2025 г., се третират като външни целеви приходи в допълнение към гласувания бюджет. С прилагането на този нетрадиционен бюджетен подход изпълнението на NGEU не нарушава формално принципа, че приходите и разходите, посочени в годишния бюджет на ЕС, следва да са балансирани. Отчетът за финансовия резултат не включва тези суми като приходи, но включва разходите, свързани с безвъзмездната финансова подкрепа по NGEU, което се отразява негативно върху финансовия резултат за годината. Отрицателните финансови резултати увеличават дефицита в нетните активи, отразени в счетоводния баланс на ЕС, и поради това трябва да бъдат финансирани от бъдещи бюджети.

Сред основните одитни въпроси — тези, които според професионалната преценка на одиторите са имали най-голямо значение при извършването на одита на финансовите отчети за текущия период — ЕСП включи следните:

- Пенсионното задължение се запазва непроменено през 2025 г., като слабото намаление се дължи на кариерното развитие на служителите на ЕС, разходите за лихви и увеличението на дисконтовия процент с 0,5 %.
- В края на 2025 г. изчислената стойност на допустимите разходи, извършени от бенефициентите, за които все още не е поискано възстановяване, е 187,5 млрд. евро (2024 г. — 160,7 млрд. евро). Увеличението в прогнозните разчети на всички програми се дължи главно на факта, че приключва предишният програмен период, а усвояването на средствата по МФР за периода 2021—2027 г. е по-бавно от очакваното.
- Заключение на ЕСП е, че отражението на руската военна агресия срещу Украйна е представено вярно в консолидираните годишни отчети.

През 2025 г. ЕСП е докладвала на ОЛАФ 17 случая на предполагаема измама (2024 г. — 19 случая), от които седем бяха установени по време на одита на ЕСП на разходите за 2024 г., седем по време на одита на ЕСП на разходите за 2023 г. и 1 случай в рамките на одит на изпълнението на Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП). Единият от останалите два случая е докладван от службата на ЕСП за обществените поръчки, а другият — от трета страна. Въз основа на тази докладвана информация ОЛАФ е образувала пет разследвания към юни 2026 г. Успоредно с това ЕСП е докладвала 12 от тези случаи на Европейската прокуратура, която е образувала разследвания по осем от тях.

*Желаете ли да научите повече? Годишният доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Какво одитира ЕСП

Бюджетът на ЕС за 2025 г. в цифри

Европейският парламент и Съветът приемат годишен бюджет на ЕС в рамките на по-дългосрочен бюджет, договорен за период от няколко години (известен като „многогодишна финансова рамка“ или МФР). През 2025 г. общата сума на плащанията, извършени от този бюджет, се равнява на 155,2 млрд. евро или 96,3 % от наличните средства.

Като се включат допълнителните извършени плащания в размер на 57,6 млрд. евро, финансирани от целеви приходи (главно по NextGeneration EU (NGEU) и REPowerEU), и пренесените бюджетни кредити в размер на 3,6 млрд. евро, както и сумата на предоставените повторно бюджетни кредити, общата стойност на извършените плащания за 2025 г. достига 216,4 млрд. евро. Усвоени са 86,2 % от всички бюджетни кредити за извършване на плащания в размер на 251,0 млрд. евро.

Като се изключи безвъзмездната финансова помощ по МВУ в размер на 40,1 млрд. евро, разходите от бюджета на ЕС през 2025 г. възлизат общо на 176,3 млрд. евро. Това представлява 1,9 % от разходите на сектор „Държавно управление“ на всички държави членки на ЕС и 1,0 % от техния БНД.

Откъде идват средствата?

Общият размер на бюджетните приходи за 2025 г. е 224,4 млрд. евро. Бюджетът на ЕС се финансира в най-голямата си част от вноски на държавите членки, които са пропорционални на техния брутен национален доход (101,7 млрд. евро). Други източници включват вноската въз основа на данъка върху добавената стойност, събран от държавите членки (23,9 млрд. евро), митата (23,0 млрд. евро) и вноската въз основа на отпадъци от пластмасови опаковки (6,9 млрд. евро). Средствата, взети назаем с цел предоставяне на безвъзмездна финансова подкрепа за държавите членки в рамките на инструмента NGEU, добавят 40,2 млрд. евро към приходите на ЕС. В бюджета постъпват и други приходи (28,8 млрд. евро). Най-значими от тях са вноските и възстановените суми, свързани със споразумения и програми на ЕС.

За какво се изразходват средствата?

Средствата от ЕС се изплащат на бенефициентите или чрез единични плащания/годишни вноски, или чрез поредица от плащания в рамките на многогодишните разходни схеми. Както се вижда от [фигура 1](#), най-голямата част от бюджета на ЕС е изразходвана за областите „Природни ресурси и околна среда“ и „Сближаване, устойчивост и ценности“, следвани от „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“.

Фигура 1 — Разходи от бюджета на ЕС за 2025 г.^(*) по функции от МФР

(*) Разходите от бюджета на ЕС не включват безвъзмездната финансова помощ по МВУ.

Източник: ЕСП.

При инструмента МВУ държавите членки предварително определят инвестиции и реформи и ги включват в своите планове за възстановяване и устойчивост, а Комисията им отпуска средства при постигането на съответните ключови етапи и цели. Държавите членки могат да поискат плащания до два пъти годишно, ако предоставят достатъчно доказателства, че съответните ключови етапи и цели са задоволително изпълнени. До края на 2025 г. Комисията е извършила 102 плащания на безвъзмездна финансова помощ (едно през 2021 г., 13 през 2022 г., 23 през 2023 г., 28 през 2024 г. и 37 през 2025 г.) на обща стойност 223,9 млрд. евро.

Какво обхваща одитът на ЕСП?

Всяка година ЕСП извършва одит на надеждността на годишните отчети и на редовността на приходните и разходните операции.

За да оцени надеждността на консолидираните отчети, ЕСП провери дали счетоводните процеси функционират правилно и дали получените от тях счетоводни данни са изчерпателни, правилно регистрирани и подходящо представени във финансовите отчети на ЕС. На 1 януари 2025 г. Комисията е въвела нова система (SUMMA) за централните бюджетни и счетоводни процеси и процесите по управление на касовите наличности. Поради мащаба на извършвания преход и увеличения риск от грешки, с помощта на експерти по ИТ одит бяха извършени допълнителни одитни процедури, в т.ч. задълбочено тестване на вътрешните контроли и допълнителни проверки по същество в областите, засегнати от новата система.

През 2025 г. одитната популация на ЕСП за тестване на приходите възлиза на 224,4 млрд. евро. Одитната популация за тестване на разходите от общия бюджет възлиза на 130,8 млрд. евро и се състои от междинни и окончателни плащания. От нея одиторите избраха представителна извадка от 749 операции. Разходите по МВУ за 2025 г. възлизат на 45,4 млрд. евро и одитът на ЕСП обхваща всичките 37 плащания на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 40,1 млрд. евро и уравниването на авансовото финансиране в размер на общо 5,3 млрд. евро.

ЕСП разглежда разходите от общия бюджет на етапа, в който крайните получатели на средства от ЕС са предприели действия или са извършили разходи. При МВУ условието, при което държавите членки могат да получат плащане от Комисията, е задоволително изпълнение на предварително определени ключови етапи или цели. ЕСП разглежда разходите по МВУ на етапа, в който държавите членки са поискали плащане при постигането на предварително определените ключови етапи или цели, и когато Комисията е приела това искане. Фокусът е върху това дали предварително определените ключови етапи и цели са изпълнени в задоволителна степен и дали са спазени условията за допустимост. Одитът на ЕСП обаче не обхваща компонента на МВУ за заеми.

Освен това за всяка функция от МФР ЕСП направи оценка на избрани системи за управление и контрол. ЕСП разглежда и дейността на генералните дирекции по преглед и валидиране на годишните отчети и решенията за приключване, както и начина, по който те са използвали резултатите от тази дейност в своите годишни отчети за дейността за 2025 г. и в Годишния доклад за управлението и изпълнението (ГДУИ).

Констатации на ЕСП

Отчетите на ЕС дават вярна и точна представа за финансовото състояние

Отчетите на ЕС за 2025 г. дават вярна представа, във всички съществени аспекти, за финансовите резултати на ЕС и неговите активи и пасиви в края на годината, в съответствие с международните счетоводни стандарти за публичния сектор.

ЕСП изразява становище без резерви относно надеждността на отчетите, но **обръща внимание на един въпрос**, оповестен в бележките към консолидираните годишни отчети, в който се описва преходът към новата финансова информационна система — SUMMA.

По време на процеса на приключване на финансовата година Комисията е открила проблеми, възникнали в резултат на въведената нова система, които са засегнали в значителна степен изготвянето на отчетите. По-късно ЕСП установи и други проблеми по време на своя одит. Тези проблеми изискват извършването на ръчни корекции и процедури за равняване. Комисията планира да усъвършенства и доразвие новата система и свързаните с нея контроли през следващите години. Този въпрос няма отражение върху становището на ЕСП.

Извършеният от ЕСП одит на SUMMA установи някои значителни слабости, свързани с вътрешния контрол, които се отнасят до управлението на достъпа на потребителите и управлението на промените в информационните технологии. Въпреки въведените практики за контрол, тези недостатъци потенциално могат да застрашат надеждността на финансовите операции и функционирането на системата. ЕСП установи също така слабости в управлението на разрешаването на инциденти и управлението на непрекъснатостта на дейността, които потенциално могат да увеличат риска от нарушения на дейността.

Въз основа на своя ИТ одит във връзка със SUMMA ЕСП препоръчва на Комисията до края на 2026 г. да добави липсващите функционалности, да осигури надеждни и контролирани временни решения и да планира постоянни решения в кратък срок, както и да отстрани съответните недостатъци по отношение на вътрешния контрол.

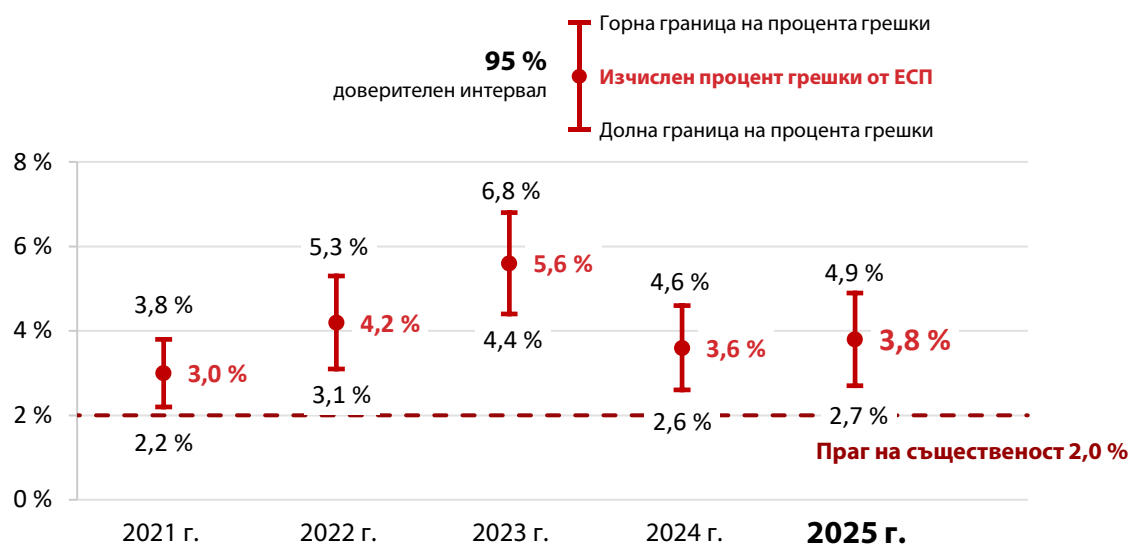
ЕСП изразява становище без резерви относно приходите

Европейската сметна палата заключава, че приходите не са засегнати съществено от грешки. Проверените системи за управление на приходите като цяло са ефективни.

ЕСП изразява отрицателно становище относно разходите от бюджета на ЕС

При разходите от бюджета на ЕС ЕСП изчислява, че процентът грешки е между 2,7 % и 4,9 %. Средната стойност на този диапазон (изчисленият от ЕСП процент грешки) се е увеличила в сравнение с предходната година — от 3,6 % на 3,8 %, вж. [фигура 2](#).

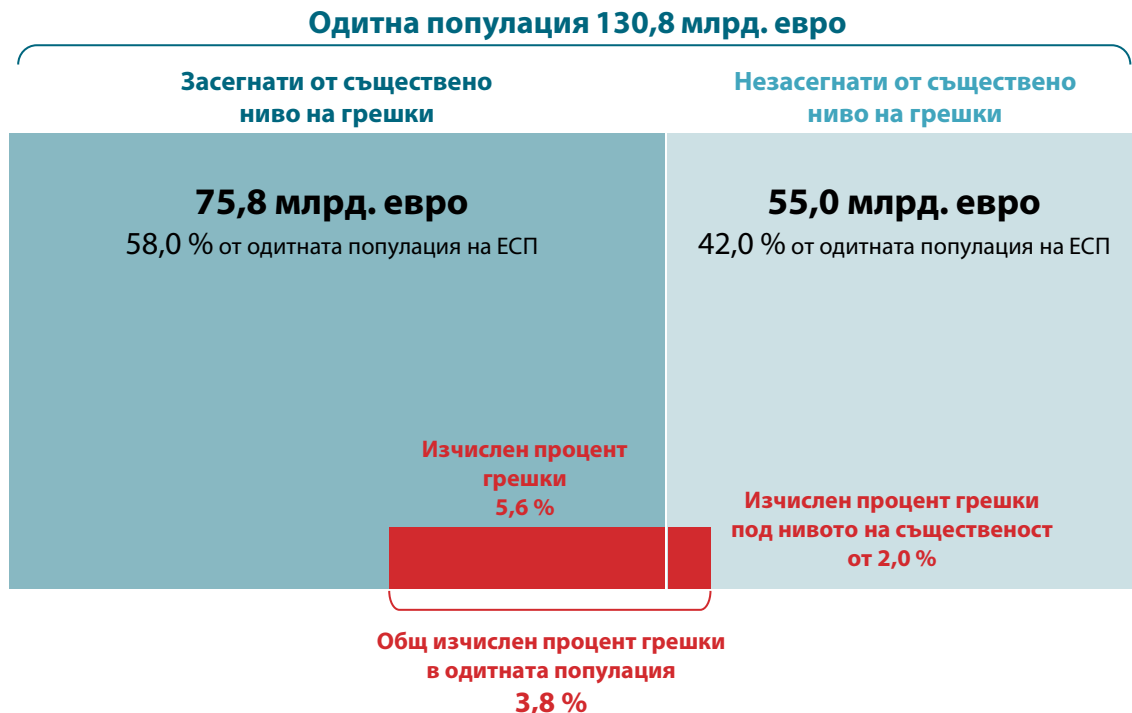
Фигура 2 — Изчислен процент грешки (2021—2025 г.)

Източник: ЕСП.

Фигура 3 показва, че одитираните области, засегнати от съществено ниво на грешки, представляват 58,0 % от одитната популация на ЕСП (2024 г. — 68,9 %). Като взема предвид резултатите от тестването във всички функции на МФР, ЕСП изчислява процента грешки в тази част от разходите на 5,6 % (2024 г. — 5,2 %).

Фигура 3 — Дял от одитната популация на ЕСП за 2025 г., засегнат от съществено ниво на грешки

Източник: ЕСП.

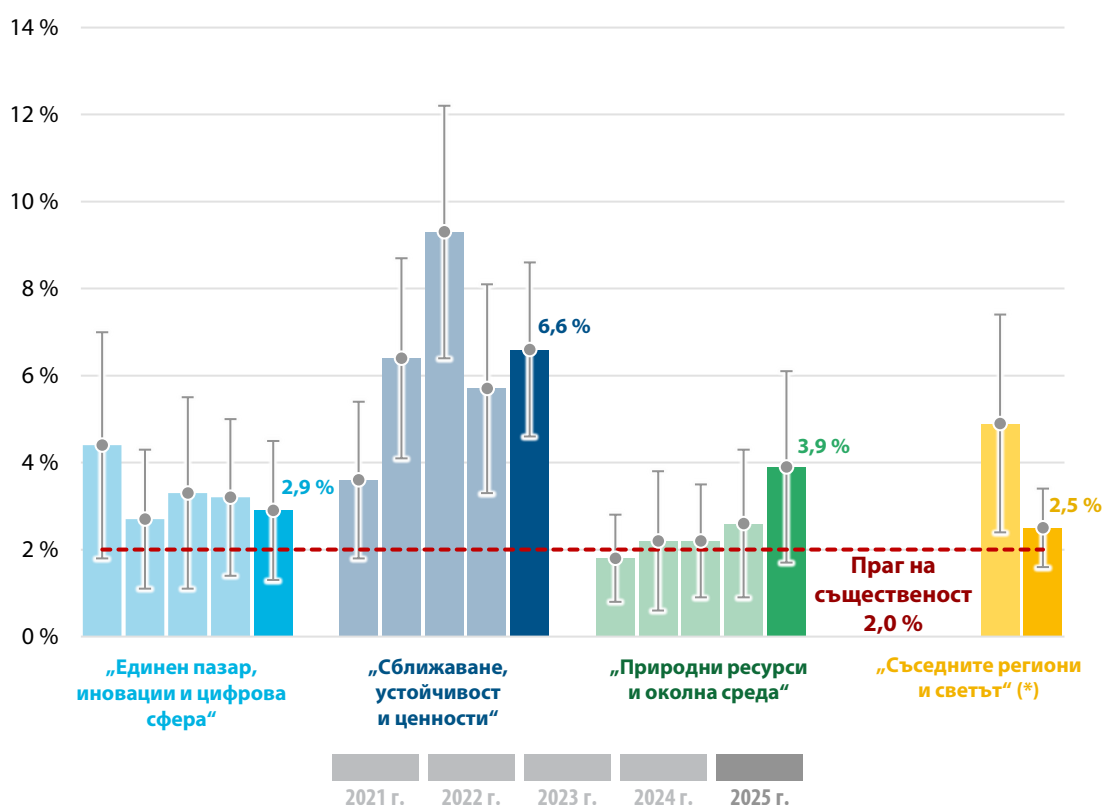
Одитираните от ЕСП области, засегнати от съществено ниво на грешки, включват предимно **плащания за възстановяване на извършени разходи**, при които бенефициентите подават заявления за възстановяване на направени от тях допустими разходи. За тази цел бенефициентите трябва не само да докажат, че изпълняват дейност, която е допустима за подпомагане, но и да представят доказателства за извършени възстановими разходи. В този процес те често трябва да следват сложни правила по отношение на разходите, които могат да бъдат заявени за възстановяване (допустимост) и начина, по който да бъдат правилно извършвани (обществени поръчки или правила за държавна помощ).

ЕСП заключава, че 42,0 % от одитната популация не са засегнати от съществено ниво на грешки, което означава, че изчисленият процент грешки в тази част от разходите е под прага на същественост от 2 %. Тази част от популацията включва разходи за **плащания въз основа на права за получаване на плащане**, при които бенефициентите трябва да отговарят на определени условия (напр. директни плащания за земеделски стопани, с изключение на екосхемите), както и част от административните разходи (заплати и пенсии на служители на ЕС), бюджетна подкрепа за държави извън ЕС и действия за мобилност на студенти и други лица по „Еразъм+“. ЕСП откри обаче грешки в операции за директни плащания по Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ), по-конкретно: деклариране на недопустима за подпомагане земя или липса на документи за доказване на законното използване на земята от бенефициентите.

Най-голямата област от одитната популация, засегната от съществено ниво на грешки, е функция „Природни ресурси и околна среда“ (29,5 млрд. евро), следвана от функции „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ (17,4 млрд. евро), „Сближаване, устойчивост и ценности“ (11,4 млрд. евро) и „Съседните региони и светът“ (9,3 млрд. евро).

На **фигура 4** се прави сравнение между изчисления от ЕСП процент грешки за функции „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“, „Сближаване, устойчивост и ценности“, „Природни ресурси и околна среда“ в периода 2021—2025 г.

Фигура 4 — Изчислен процент грешки за функции 1, 2, 3 и 6 от МФР (2021—2025 г.)

(*) ЕСП не е изготвила специфична оценка за функция „Съседните региони и светът“ в периода 2021—2023 г.

Източник: ЕСП.

През 2025 г. ЕСП продължи да открива грешки, свързани с допустимост, главно в областите „Природни ресурси и околна среда“, „Сближаване, устойчивост и ценности“, „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ и „Съседните региони и светът“. Те имат най-голям дял в изчисления от ЕСП процент грешки в частта от одитната популация, засегната от съществено ниво на грешки — 51 % (2024 г. — 64 %).

Грешките, свързани с нарушения на правилата за обществени поръчки и процедурите за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, предимно по функции „Сближаване, устойчивост и ценности“, „Европейска публична администрация“, „Природни ресурси и околна среда“ и „Миграция и управление на границите“, съставляват 26 % (2024 г. — 16 %) от изчисленото ниво на грешки за тази част от одитната популация през 2025 г. В допълнение, делът на плащанията, за които липсват оправдателни документи, основно във функциите „Природни ресурси и околна среда“, „Сближаване, устойчивост и ценности“ и „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“, е 19 % (2024 г. — 9 %).

От 2025 г. насам ЕСП съгласува своята методология за остойностяване на грешки при обществените поръчки с методологията, използвана от Комисията и държавите членки в областите на политика при споделено управление.

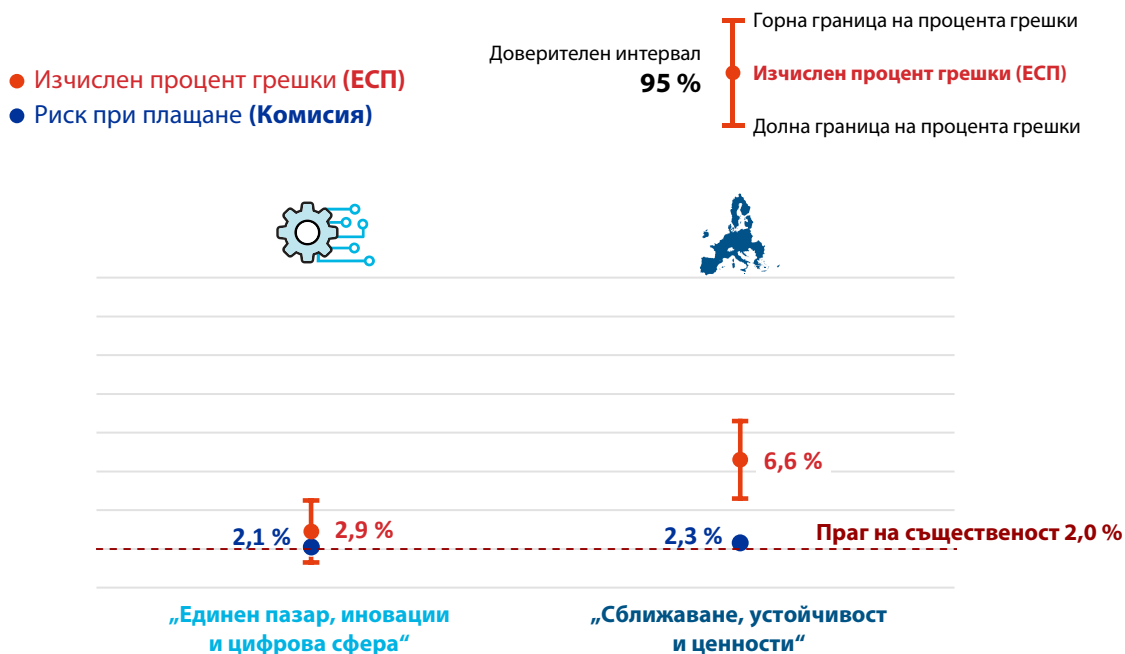
Сравнение на изчисления процент грешки на ЕСП с този на Комисията

В ГДУИ за 2025 г. Комисията представя изчисления риск при плащане за всички функции на МФР, с изключение на функция 3 „Природни ресурси и околна среда“ и функция 6 „Съседните региони и светът“. На [фигура 5](#) е представено изчислението на Комисията за риска при плащане за онези функции от МФР, за които ЕСП изготвя специфична оценка, успоредно с диапазона на доверителния интервал от 95 % на ЕСП за изчисления процент грешки. За функция 2 „Сближаване, устойчивост и ценности“ изчисленията на Комисията са под диапазона на доверителния интервал на ЕСП, а за функция 1 „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ — в рамките на изчисления от ЕСП диапазон, но под изчисления от нея процент грешки.

Според ЕСП грешки възникват, когато средствата не са използвани в съответствие с приложимото законодателство на ЕС или специфичните национални правила. Определението на ЕСП включва не само нарушения на приложимото право, произтичащи от действие или бездействие на икономически оператори, но и грешки в ущърб на бюджета на ЕС, допуснати от национални и регионални администрации или от самата Комисия.

Съществуват различия в съответните роли и правомощия на Комисията и ЕСП и ограничения в системите за управление и контрол. Поради това отчетеното от Комисията ниво на грешки не може да бъде пряко сравнено с изчисленото от ЕСП ниво и вероятно е занижено.

Фигура 5 — Изчислен от ЕСП процент грешки за 2025 г. и изчислен от Комисията риск при плащане за функции 1 и 2 от МФР

Източник: ЕСП.

ЕСП изразява становище с резерви относно разходите по МВУ за 2025 г.

Съвкупността от събраните от ЕСП одитни доказателства показва, че 16 от разгледаните 420 ключови етапа и цели по МВУ не отговарят на условията за допустимост или за получаване на средства. Те са свързани с девет плащания към девет държави членки. Минималното финансово отражение на тези 16 констатации надхвърля определения от ЕСП праг на същественост.

ЕСП установи недостатъци в предварителната оценка на Комисията. В 40 случая Комисията е разчитала на информацията и проверките от държавите членки, без самата тя да провери в достатъчна степен изпълнението на всички изисквания по РИС.

Броят на неизпълнените препоръки от последващите одити на Комисията, свързани с критични и много важни констатации, е намалял, но договорените срокове за изпълнение на повечето от тях (64 %) вече са изтекли. През предпоследната година от изпълнението на МВУ продължават да съществуват слабости в системите за контрол на държавите членки, включително нередности в областта на обществените поръчки и държавната помощ.

До края на 2025 г. Съветът е приел 99 изменения на мерки в рамките на РИС. Няколко ключови етапа и цели са били преразгледани по време на предварителната оценка на Комисията и са били изменени така, че да съответстват на действителните постижения. Това е довело до улесняване на плащанията по МВУ. Анализът на ЕСП обаче показва, че тези промени често са правени без достатъчно обяснение или подходящи подкрепящи доказателства за обективните обстоятелства, както се изисква. В резултат на някои изменения са премахнати важни етапи от изпълнението на мерките по МВУ, което означава, че понякога плащанията са били извършвани въз основа на подготвителни действия или процеси, а не на крайни продукти, реализирани в съответствие с първоначално планираното. Освен това ЕСП установи, че когато са засегнати реформи с „нулеви разходи“, измененията в низходяща посока невинаги имат финансово отражение.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Поглед отблизо към резултатите от одита на ЕСП

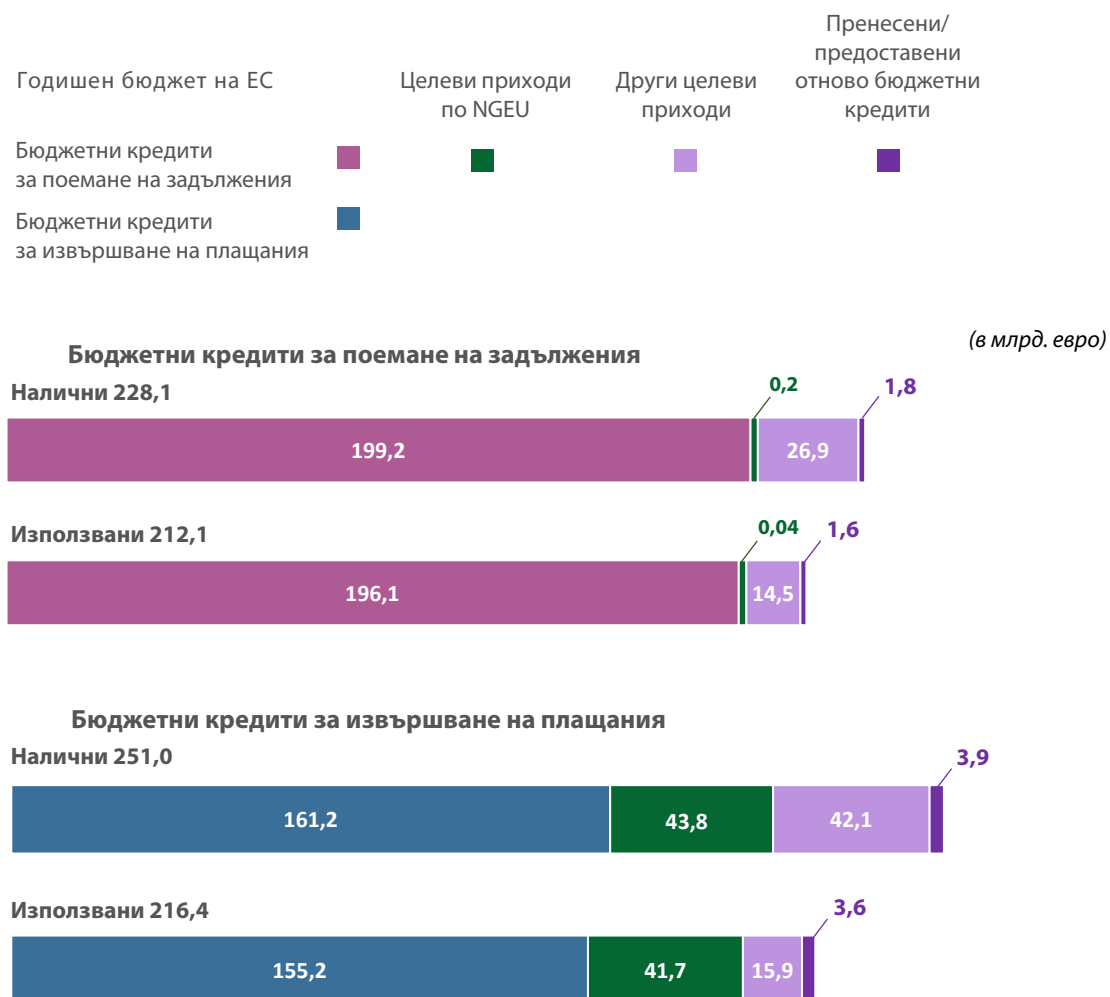
Бюджетно и финансово управление

Бюджетно управление през 2025 г.

През 2025 г. извършените плащания надвишават поетите задължения, което се дължи на изпълнението на инструмента NGEU

2025 г. е петата година от МФР за периода 2021—2027 г. На [фигура 6](#) е показан общият размер на наличните кредити от бюджета на ЕС и тяхното усвояване, в т.ч. безвъзмездната финансова помощ по NGEU. През 2025 г. почти всички бюджетни кредити за поемане на задължения и извършване на плащания в годишния бюджет на ЕС са усвоени. Поради изпълнението на NGEU извършените плащания надвишават поетите задължения през 2025 г.

Фигура 6 — Общ размер на наличните и използваните бюджетни кредити за 2025 г., в т.ч. безвъзмездната финансова помощ по NGEU

Бележка: От общата сума на използваните за NGEU през 2025 г. бюджетни кредити за извършване на плащания, която възлиза на 41,7 млрд. евро, 33,2 млрд. евро са разходвани за финансиране на безвъзмездна финансова помощ по МВУ, а 8,5 млрд. евро — за осигуряване на допълнителни средства за съществуващи програми.

Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2025 г.

Усвояване на средствата при споделено управление — Приключване на МФР за периода 2014—2020 г. и ускоряване на темпа по МФР за периода 2021—2027 г. след първоначалния бавен старт

Нивото на усвояване на средствата по ЕСИ фондовете за периода 2014—2020 г. е достигнало 98,6 %, като в 26 държави членки то надхвърля 95 %

В края на 2025 г. общата сума на плащанията по Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. възлиза на 485,2 млрд. евро или 98,6 % от общия размер на наличните средства (492,3 млрд. евро). През 2025 г. са извършени плащания на обща стойност 7,4 млрд. евро. Извършването на плащания по ЕСИ фондовете е продължило и през 2025 г. и в края на годината нивото на усвояване в 26 държави членки е надхвърлило 95 % от разпределените им по тези фондове средства.

Усвояването на средствата по фондовете със споделено управление по Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г. се е увеличило, но все още е по-ниско в сравнение с предходната МФР

Плащанията през 2025 г. по фондовете със споделено управление по Регламента за общоприложимите разпоредби (ROP) възлизат на 36,8 млрд. евро. В края на 2025 г. плащанията възлизат общо на 65,8 млрд. евро, което представлява едва 16,6 % от заделеното финансиране за тези фондове в МФР за периода 2021—2027 г. съгласно ROP (вж. [фигура 7](#)).

Фигура 7 — Усвояване на средствата по фондовете със споделено управление по РОР за периода 2021—2027 г. към края на 2025 г.

(в млрд. евро)

Бележка: Сумите за ФСП включват NGEU.

Източник: ЕСП, въз основа на [платформата на Комисията за свободно достъпни данни](#) към 19 януари 2026 г.

Нивото на усвояване на средствата по трите основни фонда на политиката на сближаване (ЕФРР, КФ и ЕСФ+), които представляват 90 % от фондовете със споделено управление по РОР за периода 2021—2027 г., остава по-ниско в сравнение с МФР за периода 2014—2020 г. В края на 2025 г. общото ниво на усвояване по тези три фонда е 14,8 % спрямо 24 % по същото време от изпълнението на предходната МФР (края на 2018 г.). До края на 2025 г. натрупаните неразплатени заявки за плащане са в размер на 17 млрд. евро. Тези заявки са обработени в началото на 2026 г. Неразплатените заявки за плащане, пренесени в следващите години, оказват допълнителен натиск върху наличните бюджетни кредити за извършване на плащания и могат да намалят капацитета за удовлетворяване на нови заявки.

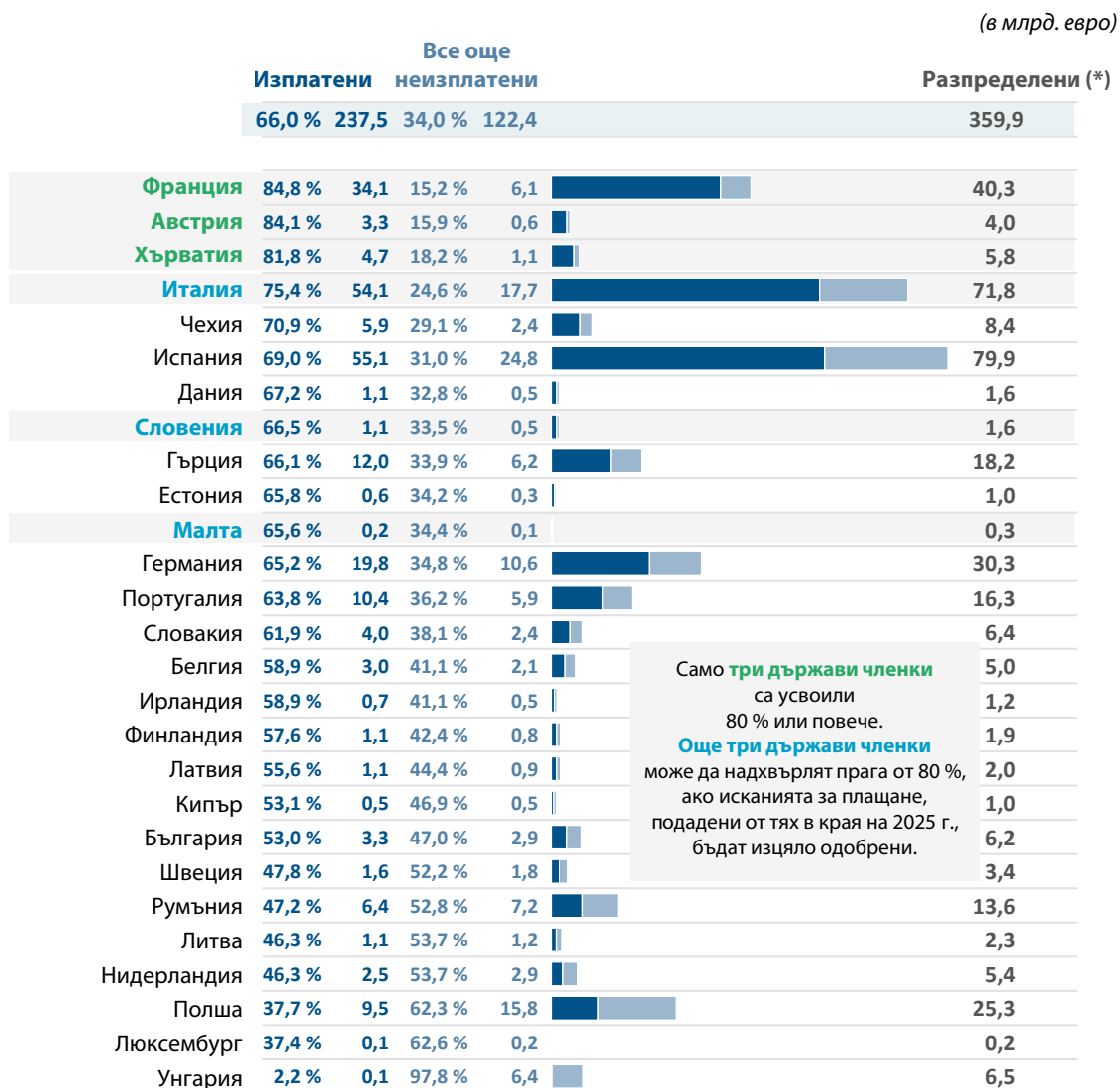
През 2025 г. плащанията на безвъзмездна финансова помощ по МВУ са значително по-малко от очакваното

Годишните плащания на безвъзмездна финансова помощ по МВУ, извършени през 2025 г., са в размер на 40,1 млрд. евро, което е едва 62 % от очакваното от Комисията през юни 2024 г. (65 млрд. евро). В края на 2025 г. обаче нетните искания за плащане на безвъзмездна финансова помощ по МВУ на обща стойност 20,3 млрд. евро, представени от 17 държави членки, все още са били в процес на оценка. От тях искания на стойност 17,4 млрд. евро са

били получени през декември 2025 г. В края на 2025 г. изплатената безвъзмездна финансова помощ по МВУ е на стойност общо 237,5 млрд. евро (66 %) при поети задължения от 359,9 млрд. евро.

Съществуват значителни различия между отделните държави членки по отношение на нивото на усвоената досега безвъзмездна финансова помощ по МВУ (вж. [фигура 8](#)).

Фигура 8 — Изплатена и оставаща за изплащане безвъзмездна финансова помощ по МВУ съгласно преразгледаното разпределение на средства по държави членки в края на 2025 г.

(*) въз основа на преразгледаните разпределени средства.

Бележка: Не се включват административните разходи.

Унгария е получила само авансово финансиране и все още не е подала искания за плащане.

Източник: ЕСП, въз основа на [набора от показатели за възстановяване и устойчивост](#) и други данни, предоставени от Комисията.

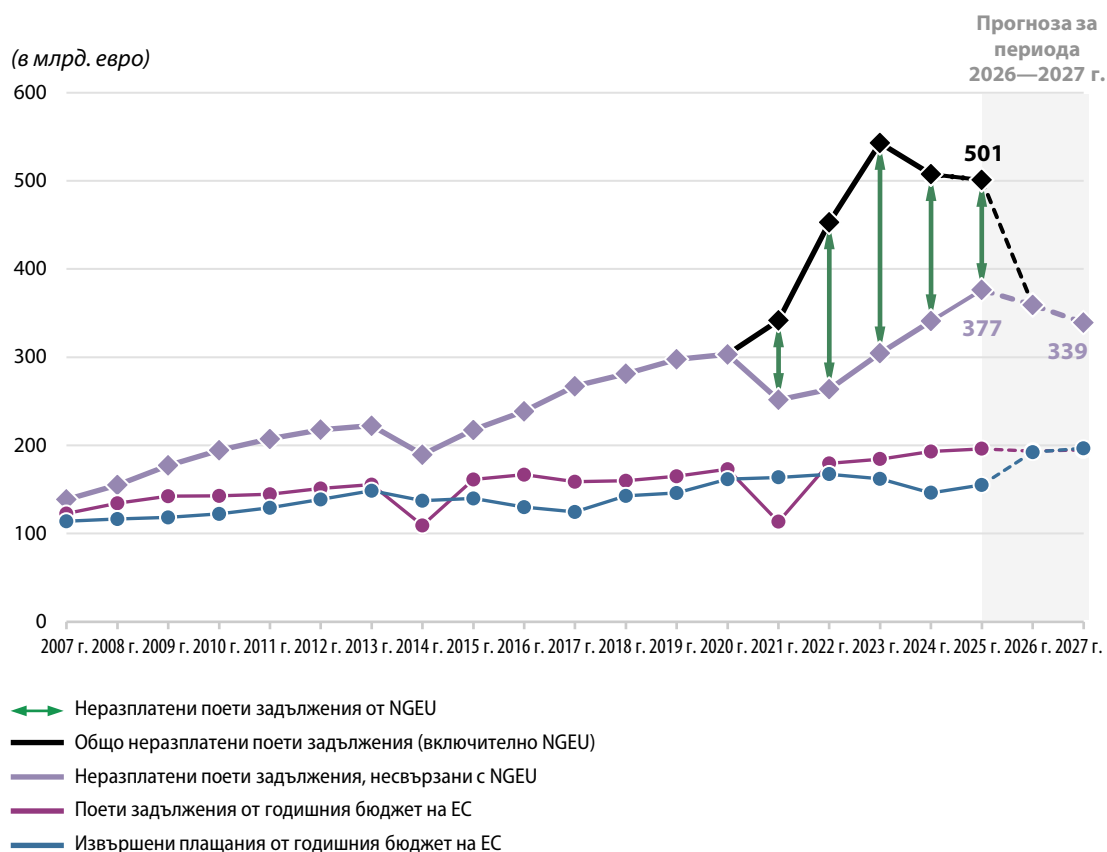
Поетите задължения във връзка с допълнителните средства от NGEU за съществуващи програми по МФР възлизат общо на 83,0 млрд. евро. През 2025 г. са изплатени общо 8,5 млрд. евро от тези допълнителни средства, като кумулативният размер на плащанията в края на годината е достигнал 75,4 млрд. евро. Това означава, че до края на 2026 г. могат да бъдат извършени плащания в размер до 7,6 млрд. евро.

Размерът на неразплатените поети задължения намалява, но остава значителен

Неразплатените поети задължения представляват сумата на поетите, но все още неизплатени задължения. В края на 2025 г. неразплатените поети задължения, по които следва да бъдат извършени плащания през бъдещи години, освен ако тези задължения не бъдат отменени, са достигнали общ размер от 501,1 млрд. евро, от които 124,1 млрд. евро са свързани с безвъзмездна финансова помощ по NGEU (вж. [фигура 9](#)). Неразплатените поети задължения намаляват гъвкавостта на бъдещите бюджети на ЕС и могат да ограничат възможността на бюджета на ЕС да реагира на променящите се обстоятелства или да финансира нови инициативи в рамките на следващата МФР.

През 2025 г. Комисията е намалила прогнозата си за размера на неразплатените поети задължения в края на 2027 г. — от 364,7 млрд. евро на 339 млрд. евро. По отношение на неразплатените поети задължения по NGEU всички плащания (с изключение на незначителни суми, свързани с разходи за административна и техническа помощ) ще трябва да бъдат извършени до края на 2026 г.

Фигура 9 — Неразплатени поети задължения, поети задължения и извършени плащания за периода 2007—2025 г. и прогноза за периода 2026—2027 г.

Бележка: Прогнозите за периода от 2026 г. нататък не включват пренесени бюджетни кредити и целеви приходи.

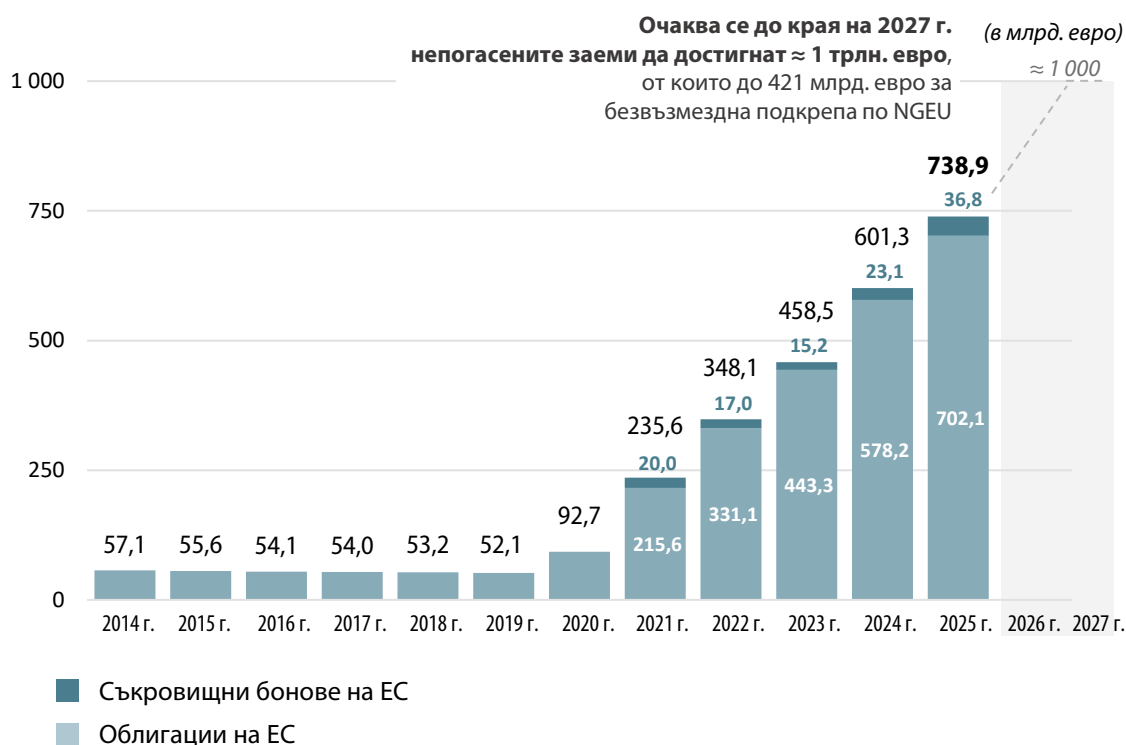
Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2007—2025 г. и COM (2025) 573.

Финансово управление през 2025 г.

Непогасените заеми на ЕС са се увеличили с над 20 % през 2025 г.

През последните пет години Комисията разчита във все по-голяма степен на средства от капиталовите пазари за финансирането на по-големи програми, като SURE и NGEU. До 2027 г. непогасените заеми на ЕС могат да достигнат 1 трлн. евро (вж. [фигура 10](#)).

Фигура 10 — Размер на непогасените заеми на ЕС от 2014 г. насам

Бележка: Дългът, емитиран от ЕС, е представен по номинална стойност.

Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2025 г. и друга информация, предоставена от Комисията.

През 2025 г. Съветът е приел регламент за създаване на инструмента „[Мерки за сигурността на Европа](#)“ (SAFE) за финансиране на спешни и широкомащабни инвестиции в европейската отбрана. Комисията може да заеме до 150 млрд. евро на капиталовите пазари и при поискване да предостави тези средства на държавите членки въз основа на одобрени национални планове. В края на 2025 г. съответните финансови операции все още не бяха започнали.

Настоящата матуритетна структура на дълга на ЕС обхваща текущата и следващите МФР. Облигациите с настъпващ падеж ще бъдат частично рефинансирани, което осигурява разпределяне на задълженията за погасяване в следващите МФР съгласно изискванията, определени в [Решението за собствените ресурси](#). Непогасената номинална стойност на дългосрочните дългови ценни книжа в края на 2025 г. нарежда ЕС сред най-големите емитенти на деноминирани в евро дългови инструменти.

Първоначално заделеното финансиране за програмата NGEU има за цел да предостави на държавите членки средства в размер до 806,9 млрд. евро по текущи цени (750 млрд. евро по цени от 2018 г.). Тъй като търсенето на заеми от страна на държавите членки е намаляло, към края на 2025 г. размерът на тези средства е понижен до 698 млрд. евро. Като се вземе предвид намалението на сумата на разпределения за Испания заеми през януари 2026 г., актуализираният общ размер на наличното финансиране възлиза на 637,7 млрд. евро, от които 216,7 млрд. евро са предназначени за заеми и 421,0 млрд. евро за безвъзмездна подкрепа. До края на 2025 г. ЕС е изплатил 452,4 млрд. евро, а до края на 2026 г. трябва да бъдат изплатени до 185,3 млрд. евро за NGEU.

Погасяването на заемите по NGEU трябва да започне през 2028 г. и да приключи най-късно до 2058 г. Годишните погасявания на главницата не могат да надвишават 7,5 % от максималния размер на безвъзмездната подкрепа по NGEU (т.е. 31,6 млрд. евро годишно). Що се отнася до сумите, взети назаем за финансиране на безвъзмездна подкрепа по линия на NGEU, в предложението си за МФР за периода 2028—2034 г. Комисията предвижда фиксирана годишна сума от 24 млрд. евро по текущи цени за погасяване на лихвите и главницата през този период. Съгласно нейното предложение лихвените плащания имат предимство, като всички останали средства в рамките на годишната сума от 24 млрд. евро се използват за по-бързо погасяване на главницата. За да може размерът на задълженията да намалява стабилно и предвидимо, както се изисква, Комисията ще трябва да рефинансира заемите с изтичащ срок, като емитира нови дългови инструменти, за да погаси предходните инструменти при настъпването на падежа им. Комисията не е публикувала цялостна стратегия за погасяване на дълга по NGEU за периода до 2058 г.

Очакваните разходи по заемите по линия на NGEU за настоящата МФР остават два пъти по-високи от първоначалните прогнози. Конфликтът в Близкия изток обаче, който започна в края на февруари 2026 г., създаде допълнителна несигурност по отношение на инфлацията и, в общ смисъл, по отношение на решенията в областта на паричната политика. В резултат на това бъдещите разходи за финансиране може да се различават от текущите бюджетни прогнози.

Комисията заема средства предварително въз основа на прогнозните нужди от плащания по различните програми с цел да осигури изпълнението на задълженията си в срок. По-ниските от прогнозираните плащания по МВУ са довели до големи касови наличности. В края на 2025 г. ЕС разполага с парични салда в размер на 103 млрд. евро, от които 65 млрд. евро от заеми.

Бюджетът на ЕС продължава да осигурява подкрепа на Украйна по време на военната агресия на Русия

Според Комисията от началото на военната агресия на Русия до края на 2025 г. ЕС и неговите държави членки са мобилизирали над 192,1 млрд. евро в подкрепа на Украйна и нейния народ.

До края на 2025 г. по Механизма за Украйна са мобилизирани 31,3 млрд. евро, в т.ч. 23,2 млрд. евро под формата на заеми, гарантирани с маржа на бюджета на ЕС. Създаден през 2024 г., този механизъм има за цел да предостави финансова подкрепа на Украйна в размер до 50 млрд. евро до 2027 г. В рамките на Механизма за Украйна ЕС може да субсидира и разходите на Украйна по заеми през периода на настоящата МФР, като това важи както за заемите по самия механизъм, така и за извънредните заеми за макрофинансова помощ (МФП), предоставени през 2022 г. През 2025 г. тези лихвени субсидии, покрити от бюджета на ЕС, възлизат на 0,6 млрд. евро (0,8 млрд. евро кумулативно от създаването на Механизма за Украйна).

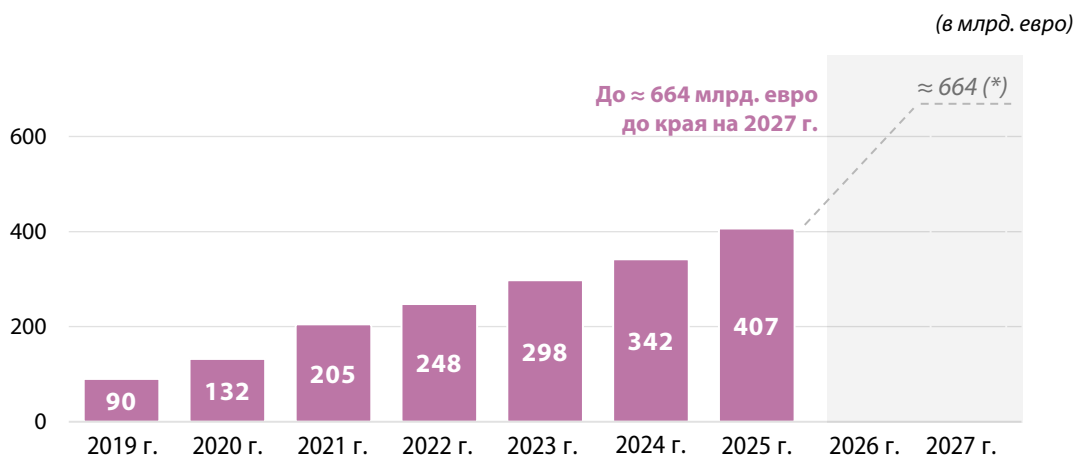
През 2025 г. ЕС е отпуснал изцяло средствата за заем за МФП от 18,1 млрд. евро по Механизма за сътрудничество по заемите за Украйна (МСЗУ). Този механизъм е създаден в рамките на инициативата на Г-7 „Заеми за ускоряване на извънредните приходи за Украйна“. Погасяването на главницата, лихвите и свързаните с тях разходи се очаква да бъде финансирано чрез бъдещи входящи потоци от извънредни приходи от блокираните руски държавни активи. ЕСП отбелязва обаче правните предизвикателства пред блокирането на руските активи. Според Комисията през 2025 г. ЕС е заделил 0,6 млрд. евро от тези извънредни приходи като буфер за покриване на бъдещи финансови разходи, свързани с МСЗУ.

Като се включи заемът за подкрепа на Украйна (USL) в размер на 90 млрд. евро, приет в началото на 2026 г., одобрените или договорените заеми за Украйна от 2014 г. насам, гарантирани от маржа в бюджета на ЕС, които са непогасени или все още предстои да бъдат изплатени, възлизат на 170,1 млрд. евро. От тази сума до края на 2025 г. са отпуснати 70,3 млрд. евро.

Експозицията на бюджета на ЕС продължава да нараства

Експозицията на бюджета на ЕС възлиза общо на 406,8 млрд. евро в края на 2025 г., което представлява увеличение с 19 % спрямо нейния размер от 342 млрд. евро в края на 2024 г. Очаква се експозицията на бюджета на ЕС да нарасне още повече и да достигне 664 млрд. евро до 2027 г. (вж. [фигура 11](#)).

Фигура 11 — Досегашна и прогнозна експозиция на бюджета на ЕС

(*) Прогнозна експозиция до края на 2027 г.:

- Заеми по линия на NextGenerationEU: до 216,7 млрд. евро (сума, преразгледана през януари 2026 г.)
- Заеми по Европейския инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства: 82,4 млрд. евро
- Заеми по инструмент „Мерки за сигурността на Европа“: до 75 млрд. евро (≈ 50 %)
- Заеми по Европейския механизъм за финансово стабилизиране: 27,9 млрд. евро
- Заеми от Евратом за „Енергоатом“: 0,2 млрд. евро
- Заеми за Украйна: до 170 млрд. евро (сума, преразгледана през януари 2026 г.)
- Заеми за други държави извън ЕС: до 14,7 млрд. евро
- Бюджетни гаранции за подписани операции: до 77,6 млрд. евро

Бележка: ЕСП разглежда следните елементи на експозицията на бюджета на ЕС:

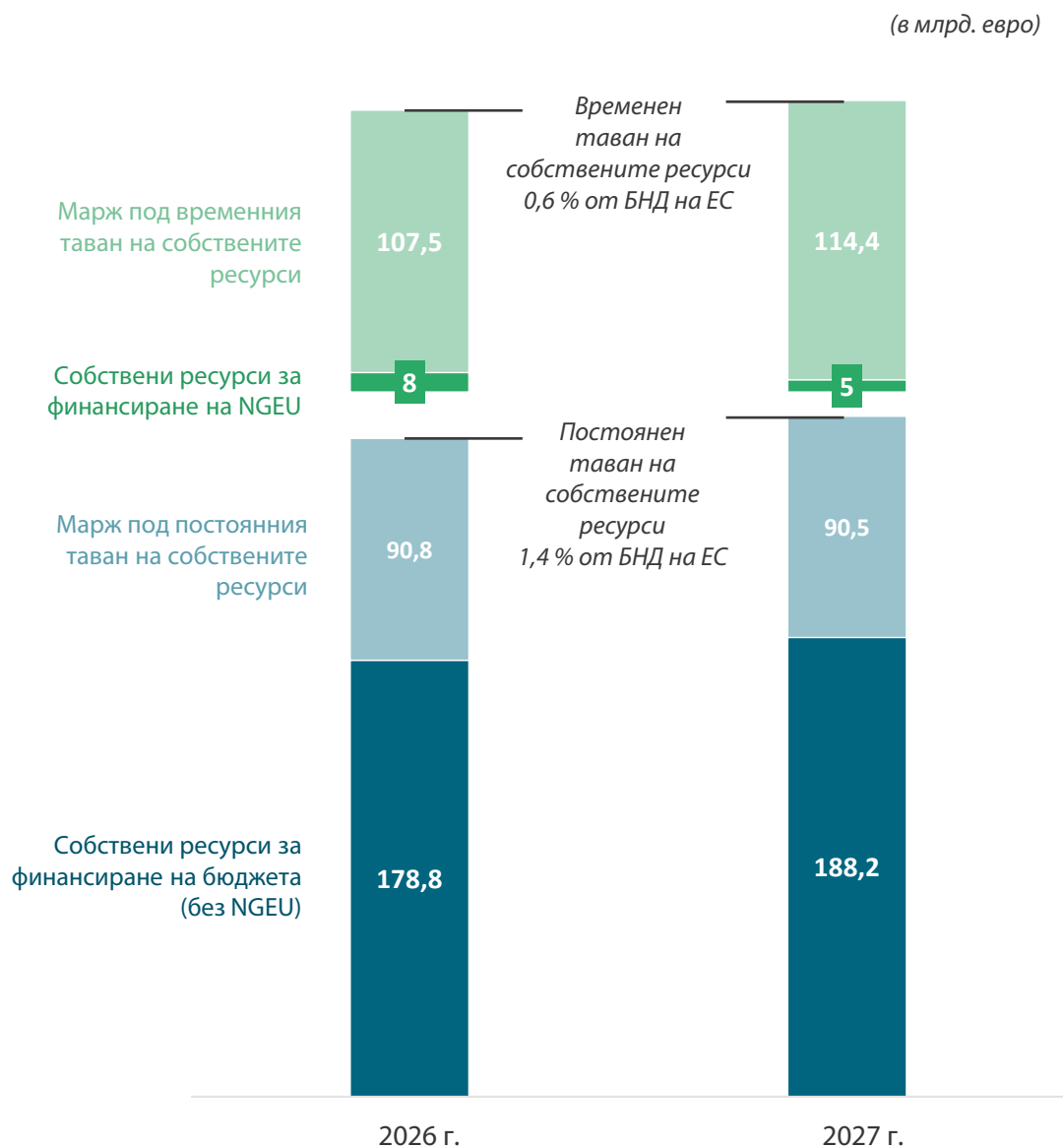
- гаранциите от бюджета на ЕС за заеми, които ще бъдат активирани при неизпълнение на задълженията по тези заеми;
- задълженията, които биха могли да възникнат в бъдеще при настъпване на конкретно събитие и се състоят от предоставени бюджетни гаранции за отпуснати средства.

Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2025 г. и друга информация, предоставена от Комисията.

Операциите на ЕС по получаване на заеми се обезпечават чрез гаранционен механизъм, предназначен да осигури достатъчно средства за изпълнение на задълженията по обслужване на дълга във всеки един момент. Тази гаранция се осигурява от маржа в бюджета на ЕС, който представлява годишната разлика между тавана на собствените ресурси (т.е. максималната сума, която ЕС има право да изиска от държавите членки) и собствените ресурси, необходими за финансиране на действителното равнище на бюджетните кредити за извършване на плащания по МФР. На практика маржът в бюджета изпълнява ролята на крайна гаранция за инвеститорите: ако възникнат трудности при обслужването на дълга на ЕС (например поради просрочено или частично погасяване на заеми от бенефициентите), той

дава възможност на Комисията да изиска допълнителни вноски от държавите членки за изпълнение на задълженията на ЕС (вж. [фигура 12](#)).

Фигура 12 — Бюджетен марж под постоянния и временния таван на собствените ресурси

Източник: ЕСП, въз основа на документ COM (2025) 781.

Какво препоръчва ЕСП?

ЕСП отправя следните препоръки към Комисията:

- да се намали рискът от натрупване на голям обем плащания чрез своевременни действия заедно с държавите членки, за да се осигури добро планиране и посрещане на нуждите от плащания в рамките на годишния бюджет и в съответствие с таваните на МФР, като се обърне специално внимание на фондовете на политиката на сближаване; и
- да се разработи стратегия за управление и погасяване на дълга по NGEU, обхващаща периода на погасяване до 2058 г., като се вземат предвид макроикономическите и финансовите рискове, включително рисковете във връзка с рефинансирането и лихвените, ликвидните и пазарните рискове.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 2 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Постигане на резултати със средствата от бюджета на ЕС

Какво одитира ЕСП

Тази година главата относно постигането на резултати от изпълнението обхваща следните теми:

- Част 1 — Резултати и основни послания от специалните доклади на ЕСП от 2025 г. относно постигнатите резултати, както и информация по тази тема от Комисията и бюджетните и законодателните органи (Европейския парламент и Съвета);
- Част 2 — Анализ на отчета на Комисията за постигнатите резултати в нейния Годишен доклад за управлението и изпълнението (ГДУИ) за 2024 г. по функция „Сближаване, устойчивост и ценности“ от многогодишната финансова рамка (МФР).

Констатации на ЕСП

Част 1 — Резултати от одитите на изпълнението на ЕСП: основни послания

Специалните доклади на Европейската сметна палата разглеждат дали принципите на добро финансово управление се прилагат в достатъчна степен при изпълнението на бюджета на ЕС. Те насочват вниманието към ключови цели, свързани с резултатите от изпълнението и със съответствието. През 2025 г. ЕСП публикува 26 специални доклада, в които се разглеждат много от предизвикателствата, пред които е изправен ЕС в различни области на разходи и политики.

На [таблица 1](#) са представени всички публикувани от ЕСП през 2025 г. специални доклади по области от стратегията на ЕСП за периода 2021—2025 г.

Таблица 1 — Стратегически области за ЕСП, разгледани в специалните доклади през 2025 г.

 Действия на ЕС, насочени към възстановяването след кризата	▪ СД 09/2025: Системи за гарантиране на съответствието на разходите по МВУ с правилата за обществените поръчки и държавната помощ ▪ СД 10/2025: Реформи на пазара на труда, заложи в националните планове за възстановяване и устойчивост ▪ СД 13/2025: Подкрепа по Механизма за възстановяване и устойчивост за цифровия преход в държавите — членки на ЕС ▪ СД 18/2025: Гъвкавост на бюджета на ЕС ▪ СД 21/2025: Финансова подкрепа от МВУ за подобряване на бизнес средата
 Конкурентоспособност	▪ СД 01/2025: Електронни плащания в ЕС ▪ СД 03/2025: Необосновано блокиране на географски принцип в електронната търговия ▪ СД 07/2025: Европейски фонд за стратегически инвестиции ▪ СД 12/2025: Стратегия на ЕС в областта на интегралните схеми ▪ СД 19/2025: Критичен недостиг на лекарства
 Устойчивост и европейски ценности	▪ СД 04/2025: Военна мобилност в ЕС ▪ СД 05/2025: Действия по линия на сближаването за бежанците в Европа ▪ СД 11/2025: Прозрачност на финансирането от ЕС за неправителствени организации ▪ СД 15/2025: Хуманитарна помощ от Европейския съюз при дистанционно управление ▪ СД 17/2025: Помощ от ЕС за търговията за най-слабо развитите държави ▪ СД 26/2025: Органи на ЕС за борба с измамите
 Изменение на климата, опазване на околната среда и природни ресурси	▪ СД 02/2025: Градско замърсяване в ЕС ▪ СД 06/2025: Действия на ЕС за справяне със замърсяването на морето от кораби ▪ СД 16/2025: Финансиране от ЕС за борба с горските пожари ▪ СД 20/2025: Подкрепа от Комисията за борба с глада в Субсахарска Африка ▪ СД 23/2025: Управление на битовите отпадъци ▪ СД 25/2025: Стратегически проекти по програма LIFE
 Фискални политики и публични финанси в ЕС	▪ СД 08/2025: Измами с данъка върху добавената стойност при внос ▪ СД 14/2025: Допълнително пенсионно осигуряване в ЕС ▪ СД 22/2025: Финансови корекции при политиката на сближаване ▪ СД 24/2025: Финансови инструменти в областта на политиката на сближаване

Източник: ЕСП.

До края на април 2026 г. Европейският парламент е провел обсъждания на 20 от 26-те доклада на ЕСП в своите комисии. До 5 май 2026 г. Съветът е изготвил заключения за 12 от 26-те доклада на ЕСП, публикувани през 2025 г. Като цяло тези заключения подкрепят препоръките на ЕСП.

Част 2 — Резултати от изпълнението на програмите по функция 2 от МФР „Сближаване, устойчивост и ценности“

ЕСП констатира следното:

- При докладването относно резултатите от изпълнението по функция 2 от МФР в ГДУИ за 2024 г. Комисията е следвала приложимите инструкции на институционално ниво. В някои случаи обобщаващата таблица относно изпълнението на програмите създава твърде положителна представа — като включва в декларациите за изпълнението на програмите (ДИП) примери за показатели, по които се наблюдава само значителен напредък, или информация, свързана с планираните, а не с действително постигнатите резултати.
- Докладваните в ДИП показатели за изпълнение за програмните периоди са в съответствие с принципа SMART. Въпреки че рамката на изпълнението на функция 2 от МФР за периода 2021—2027 г. включва повече показатели за резултати в сравнение с предходния период, за повечето програми в извадката все още липсват показатели за въздействие. Определянето на показатели за въздействие в началото на програмния период улеснява последващия мониторинг и оценки. Програма „Еразъм+“ представлява добра практика в това отношение, тъй като за нея е определен пълен списък на показателите за крайни продукти, резултати и въздействие.
- Като цяло проследимостта на докладваните данни за изпълнението е добра. Въпреки това, за един от показателите по програма „Еразъм+“ ЕСП отбеляза, че вместо действителни резултати са използвани прогнозни стойности, което води до завишаване на стойностите.
- Методологията на Комисията за оценка на напредъка на показателите към постигането на техните цели остава непроменена спрямо предходните години, което осигурява стабилност в цялостната рамка на изпълнението. ЕСП има различно виждане за напредъка при 19 % от показателите, включени в извадката от ДИП. За повечето от тях ЕСП смята, че резултатите не са толкова положителни, колкото счита Комисията.
- По отношение на програмите със споделено управление за периода 2014—2020 г. ЕСП счита, въз основа на ДИП за 2024 г., че програмите по ЕФРР и КФ са постигнали своите цели само частично, докато тези по ЕСФ за периода 2014—2020 г. са постигнали целите си.
- За периода 2021—2027 г. ЕФРР, КФ и „Еразъм+“ изпълняват своите цели по план. ЕСФ + изостава, като само 7 от 20-те показателя се изпълняват по план.
- За периода 2021—2027 г. ЕФРР и КФ предвиждат само една годишна междинна цел (2024 г.) за своите показатели за изпълнение, което намалява обективността на междинните оценки за напредъка за годините, за които не са определени междинни цели. Освен това големият брой показатели по програма „Еразъм+“, които вече са постигнали своите целеви стойности 3 години преди крайния етап, показва, че тези целеви стойности може да не са били достатъчно амбициозни.

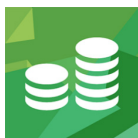
Какво препоръчва ЕСП?

ЕСП отправя следните препоръки към Комисията:

- да се определят показатели за въздействие с цел по-лесна оценка на дългосрочното изпълнение на програмите, което ще допринесе за последващите оценки на МФР за периода 2021—2027 г., както и да се актуализират целевите стойности за програма „Еразъм+“ въз основа на вече постигнатите резултати и оставащия период на изпълнение.
- в началния раздел на декларациите за изпълнение на програмите, озаглавен „Конкретни примери за постижения“, да се оповестяват само действително постигнатите резултати.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 3 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

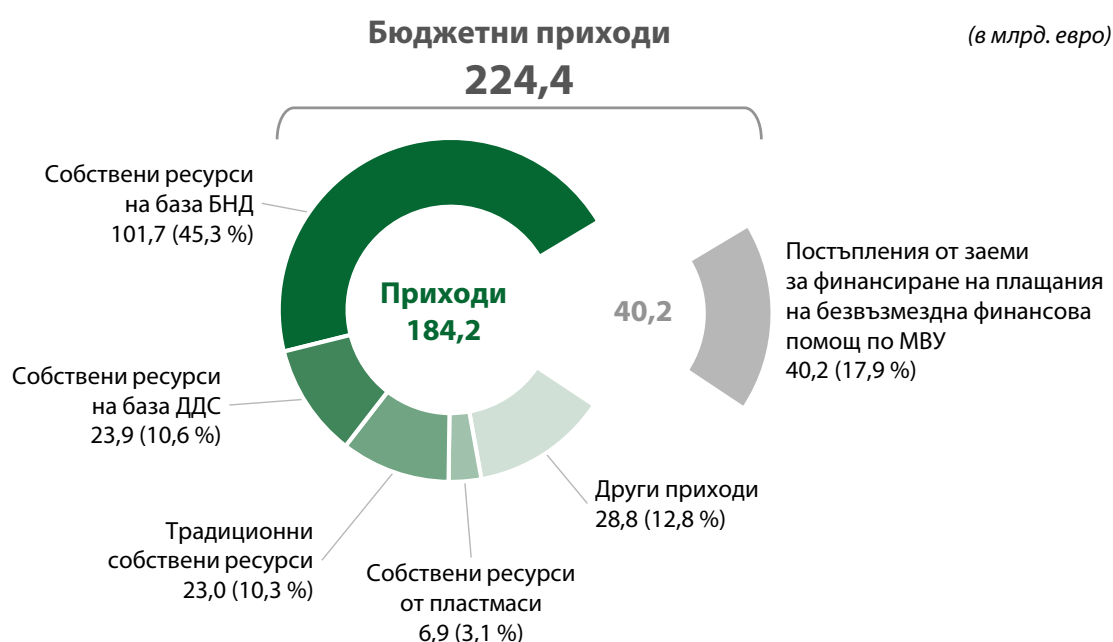
Приходи

224,4 млрд. евро

Какво одитира ЕСП

В областта на приходите ЕСП провери избрани ключови контролни системи за управление на собствените ресурси, както и извадка от приходни операции. На [фигура 13](#) са показани обобщено приходите за 2025 г.

Фигура 13 — Приходи — Разбивка за 2025 г.^(*)

(*) Общата сума от 224,4 млрд. евро представлява размерът на приходите на ЕС съгласно отчетите за изпълнението на бюджета за 2025 г., които се основават на модифицирани правила за касова отчетност. Сумата от 202,5 млрд. евро в отчета за финансовия резултат за 2025 г. е изчислена чрез използване на система за счетоводна отчетност на базата на текущо начисляване. Постъпленията от заеми за финансиране на плащания на безвъзмездна финансова помощ по МВУ са включени като целеви приходи в отчетите за изпълнението на бюджета в съответствие с приложимото законодателство, но не се включват като приходи в отчета за финансовия резултат в съответствие със счетоводните правила.

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

Собственият ресурс на база брутен национален доход (БНД) от държавите членки осигурява 45 % от приходите на ЕС за 2025 г., докато собственият ресурс на база **данък върху добавената стойност (ДДС)** осигурява 11 %. Тези вноски се изчисляват въз основа на макроикономически статистически данни и разчети, предоставени от държавите членки. **Традиционните собствени ресурси (ТСР)**, които се състоят от мита върху вноса, събирани от националните администрации на държавите членки от името на ЕС, осигуряват още 10 % от приходите на ЕС.

Собствените ресурси на база нерециклирани отпадъци от опаковки от пластмаса (собствени ресурси от пластмаса) осигуряват 3 % от приходите на ЕС. Тези ресурси се изчисляват чрез прилагането на единна ставка към теглото на нерециклираните отпадъци от опаковки от пластмаса, генерирани във всяка държава членка.

Средствата, които са привлечени като заеми с цел финансиране на плащанията на безвъзмездна финансова помощ по МВУ, са добавили 18 % към приходите в бюджета на ЕС. Други значими източници на приходи са вноските и възстановените суми по споразумения и програми на ЕС, които формират 13 % от приходите на ЕС. В тях се включват събраните вземания във връзка с неправомерно разходвани средства от държавите членки в областите „Сближаване, устойчивост и ценности“ и „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“, както и вноски на държави извън ЕС в програми и дейности на ЕС.

Констатации на ЕСП

Редовност на операциите

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?
224,4 млрд. евро	Не — нивото на грешки през 2025 г. не е съществено

Проверка на елементи на системите за вътрешен контрол

Проверените от ЕСП системи, свързани с приходите, като цяло са ефективни. Въпреки това се наблюдава само частична ефективност на някои елементи на системите за контрол за управление на резервите, свързани с ДДС, и отворените въпроси, свързани с ТСР. Освен това само частично ефективно е и предоставянето на информация относно резервите във връзка с БНД и докладването на данни за собствения ресурс на база нерециклирани опаковки от пластмаса, както и някои елементи на ключовите вътрешни контроли за ТСР, които ЕСП анализира в три държави членки (Белгия, Германия и Гърция).

Поради факта, че няколко държави членки са се забавили с отговора си на резервите във връзка с БНД, всички вноски на база БНД от последните 15 години продължават да бъдат отворени за корекции. В същото време Комисията не е използвала в достатъчна степен законодателния инструмент — правото си да налага лихви за просрочени плащания, целящо да стимулира държавите членки да разрешават своевременно наложените им резерви във връзка с БНД.

Опростяването на системата на ДДС е довело до значително намаляване на неприключените резерви. По отношение на ТСР одиторите констатираха продължаващи слабости в управлението и отчитането от страна на държавите членки.

Данните на държавите членки за опаковките от пластмаса не са в пълно съответствие с правилата на ЕС, но Комисията изразява съответните резерви, за да може данните да бъдат отворени за евентуални промени.

Други въпроси

Процесът на създаване на Митнически орган на ЕС напредва по план, но изграждането на Центъра за митнически данни на ЕС продължава да е засегнато от рискове. Някои държави членки забавят прехода към цифрова и оперативно съвместима митническа среда на ЕС.

Какво препоръчва ЕСП?

По отношение на собствените ресурси на база БНД Комисията следва да включи в предложението си за т.нар. „Регламент относно предоставянето на собствените ресурси“ ясни и изчерпателни правила относно лихвите за забава, за да може такива лихви да се начисляват, когато държавите членки не предоставят необходимата информация в определения срок.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 4 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

„Единен пазар, иновации и цифрова сфера“

Общо: 24,5 млрд. евро (13,9 % от разходите от бюджета на ЕС)

Какво одитира ЕСП

Програмите, финансирани по функция 1 от МФР „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“, са разнообразни и имат за цел да финансират проекти в различни области, сред които са научните изследвания и иновациите, развитието на европейска инфраструктура в секторите на транспорта, енергетиката и цифровите технологии, комуникациите, цифровата трансформация, единния пазар и политиката за космическото пространство.

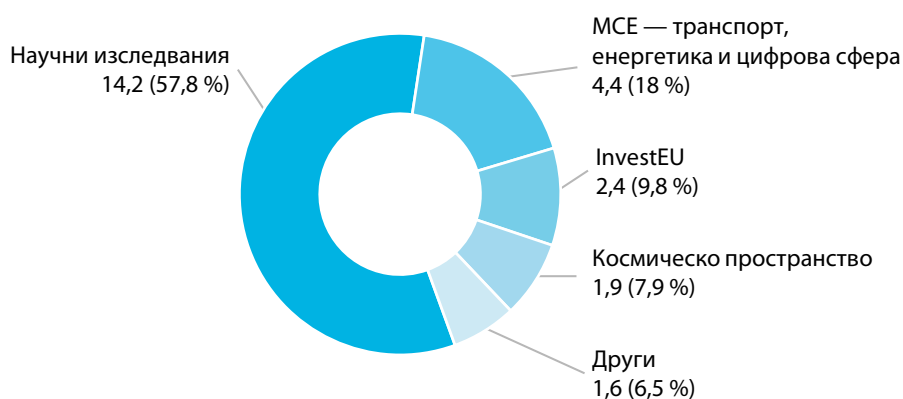
Основните програми за научни изследвания и иновации са „Хоризонт Европа“ за периода 2021—2027 г. и нейният предшественик „Хоризонт 2020“ за периода 2014—2020 г. През 2025 г. първата беше представена в малко над половината одитирани от ЕСП операции за научни изследвания.

По функция 1 от МФР също така се финансират инфраструктурни проекти по Механизма за свързване на Европа (MCE), InvestEU и космическите програми, в т.ч. „Галилео“ (глобалната спътникова система на ЕС за навигация), *Европейската геостационарна служба за навигационно покритие (EGNOS)* и програма „Коперник“ — Европейската програма за наблюдение на Земята.

На [фигура 14](#) са представени обобщено основните дейности и разходи по тази функция през 2025 г.

Фигура 14 — Плащания по функция 1 от МФР през 2025 г.

(в млрд. евро)

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

За 2025 г. в тази област са одитирани средства в размер на 22,5 млрд. евро. По-голямата част от разходите по програмите по тази функция се управляват пряко от Комисията. Останалата част се изпълнява от съвместни предприятия и децентрализирани агенции. По-голямата част от разходите в областта на научните изследвания по програмите „Хоризонт“ и МСЕ се извършват под формата на безвъзмездна финансова помощ, отпускана на участващи в проекти бенефициенти от публичния и частния сектор.

Космическите програми обикновено се управляват непряко от определени изпълнителни органи (като Европейската космическа агенция и Агенцията на ЕС за космическата програма), като се възстановяват действително извършените разходи по програмите. Финансовите инструменти (т.е. заеми, гаранции и капиталови инвестиции) по програма InvestEU се изпълняват главно от Европейската инвестиционна банка или Европейския инвестиционен фонд, които на свой ред използват финансови посредници.

Констатации на ЕСП

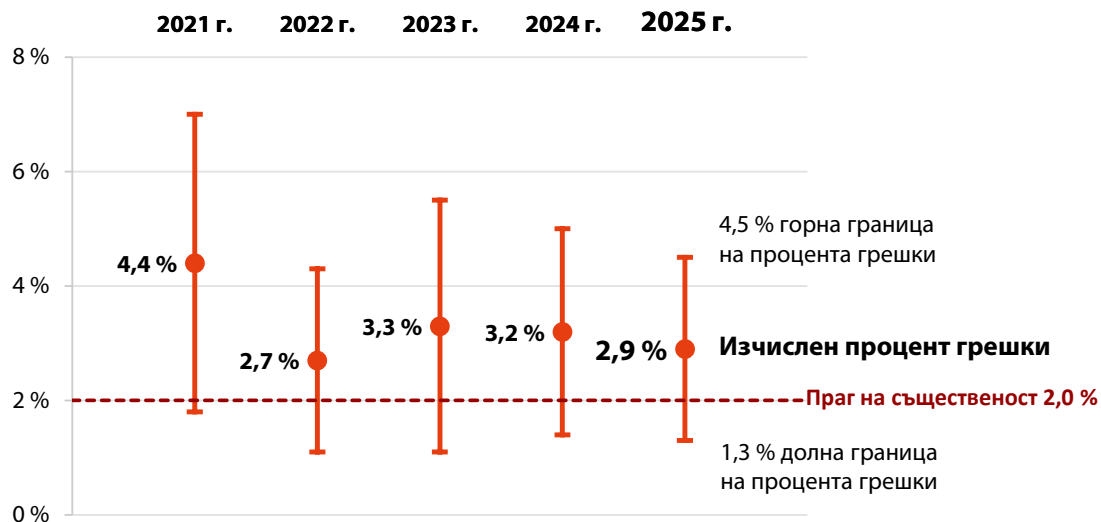
Редовност на операциите

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
22,5 млрд. евро	Да	2,9 % (2024 г. — 3,2 %)

Като цяло оценката на ЕСП е, че процентът грешки за областта „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ е съществен. 37 (29 %) от 126-те проверени от ЕСП операции през 2025 г. съдържат грешки. Въз основа на тези резултати, както и на допълнителните грешки, установени в операциите на агенциите на ЕС и съвместните предприятия, процентът грешки се изчислява на 2,9 % (вж. [фигура 15](#)). Одитите на ЕСП в тази област на политика ежегодно установяват ниво на грешки над нивото на същественост. Това показва продължаващ риск от завишени плащания към бенефициентите.

Фигура 15 — Оценка на отражението на количествено измеримите грешки

Изчислен процент грешки (ELE)

Източник: ЕСП.

Програмите за научни изследвания продължават да бъдат високорискова разходна област. ЕСП установи количествено измерими грешки при 28 от 90-те операции в областта на научните изследвания, одитирани като част от представителната извадка (31 %). Голяма част от тях се отнасят до разходи за персонал. По отношение на редовността на разходите, при одита на ЕСП не бяха установени значителни разлики между програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ въпреки мерките за опростяване, въведени по „Хоризонт Европа“, които имат за цел да улеснят докладването на разходите от страна на бенефициентите.

Що се отнася до финансирането с еднократни суми по „Хоризонт Европа“, одитите на ЕСП показват, че предложените бюджети в трите одитирани случая включват високи разходи, особено за персонал, и че наличната документация не показва това да е било установено и анализирано от експертите, оценяващи предложенията. Следователно съществува риск трите одитирани договора за безвъзмездна финансова помощ да имат завишени бюджети. В два от одитираните проекти ЕСП установи, че не са ясно определени очакваните резултати, а за един от тях някои работни пакети не бяха завършени в задоволителна степен. За последния случай ЕСП остойности грешката.

По отношение на други програми и дейности ЕСП установи грешки при пет от 36-те операции в извадката, всички от които са количествено измерими.

Системи за контрол на Комисията за предотвратяване на плагиатство и двойно финансиране в програмата „Хоризонт Европа“

В „Хоризонт Европа“ рискът от плагиатство и двойно финансиране се оценява систематично при разглеждането на проектите. В оперативно отношение за извършването на тези проверки Комисията разчита на SIMBA (акроним от английски език за „Анализ на сходство на данните“) — система, за която отговаря генерална дирекция „Научни изследвания и иновации“ (RTD). ЕСП счита, че SIMBA е добре развит и постоянно поддържан инструмент, който подпомага вземането на оперативни решения и като цяло е подходящ за целта. ЕСП установи някои слабости, като например липса на документация и официално одобрение на избрания праг, който задейства последващи проверки, ненужно проследяване на предишни предложения, които не са били финансирани, проблеми с проследимостта на предишни проверки и възможни нарушения при сравняването на документи с различна дължина.

Какво препоръчва ЕСП?

ЕСП отправя следните препоръки към Комисията:

- да се подобри рамката за контрол на финансирането с еднократни суми в областта на научните изследвания; и
- да се официализират процедурите за проверки относно плагиатство и двойно финансиране (в системата SIMBA).

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 5 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Сближаване, устойчивост и ценности

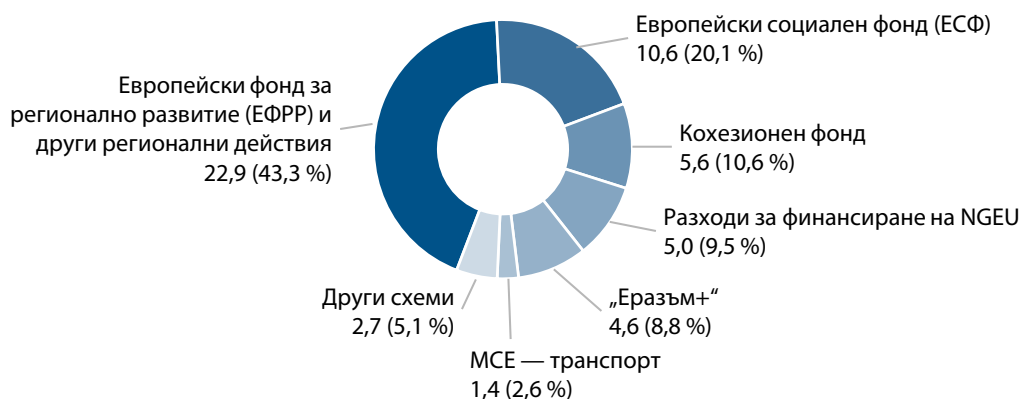
Общо: 52,8 млрд. евро (29,9 % от разходите от бюджета на ЕС)

Какво одитира ЕСП

Разходите по функция 2 от МФР са насочени към намаляване на разликите в степента на развитие между отделните държави членки и региони на ЕС (подфункция 2а), както и към дейности за подкрепа и защита на ценностите на ЕС, целящи да повишат неговата устойчивост при настоящи и бъдещи предизвикателства (подфункция 2б). На **фигура 16** са представени обобщено основните дейности и разходи по тази функция през 2025 г.

Фигура 16 — Плащания по функция 2 от МФР през 2025 г.

(в млрд. евро)

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

Управлението и изпълнението на фондовете на политиката на сближаване (Европейския фонд за регионално развитие/Кохезионния фонд и Европейския социален фонд) се споделя между Комисията и държавите членки. Функция 2 от МФР обхваща също финансирането от ЕС по програми или дейности, които се управляват пряко от генералните дирекции (ГД) на Комисията, в т.ч. изпълнителните агенции на ЕС, или непряко с помощта на партньорски организации или други органи, като например националните агенции, отговарящи за програмата „Еразъм+“. Тази функция включва и разходите за финансиране по линия на NGEU за програмите, управлявани от генералните дирекции, отговарящи за политиката на сближаване. Те съставляват повече от една четвърт от одитната популация на ЕСП, значително по-голям дял, отколкото през 2024 г., и по своята същност са с нисък риск. ЕСП установи, че тези разходи са законосъобразни и редовни.

Одиторите провериха разходите, които са били приети от Комисията през 2025 г., за да бъдат включени в годишните отчети. Плащанията през 2025 г., показани на фигура 17, включват авансови плащания, които ЕСП ще одитира през следващите години, след като бъдат уравниени. Следователно за 2025 г. одитната популация на ЕСП възлиза на 18,3 млрд. евро. Тя е почти равномерно разпределена между подфункции 2а и 2б от МФР.

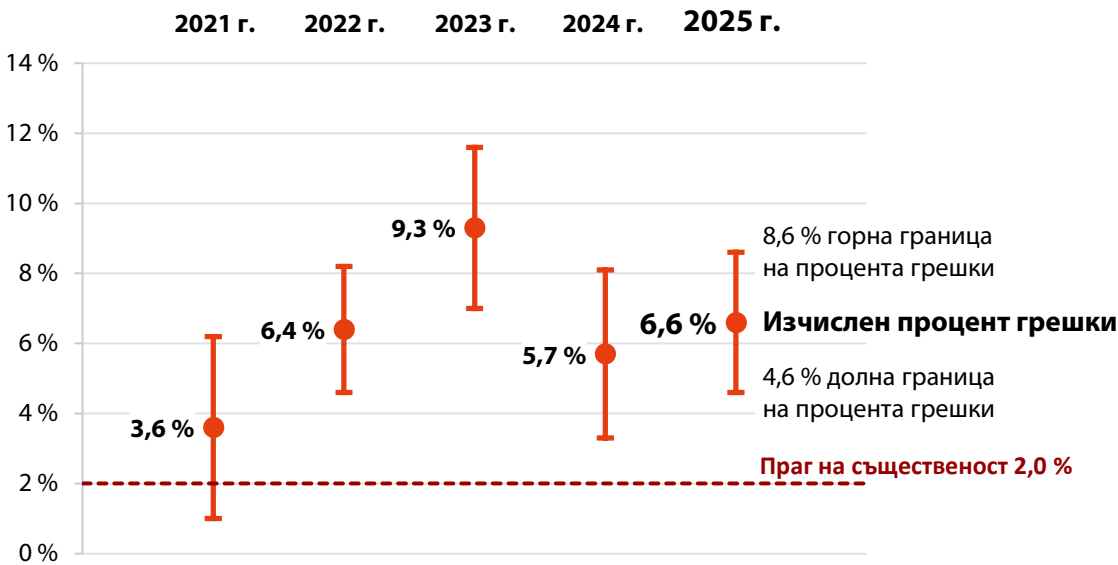
Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
18,3 млрд. евро	Да	6,6 % (2024 г. — 5,7 %)

За 2025 г. изчисленият от ЕСП процент грешки за функция 2 от МФР е 6,6 %, което отново е над прага на същественост от 2 %. Това изчисление се основава на 158 одитирани операции, при които ЕСП установи и остойности 53 грешки (44 грешки за извадка от 223 операции през 2024 г.).

На [фигура 17](#) е показан изчисленият от ЕСП процент грешки за периода 2021—2025 г.

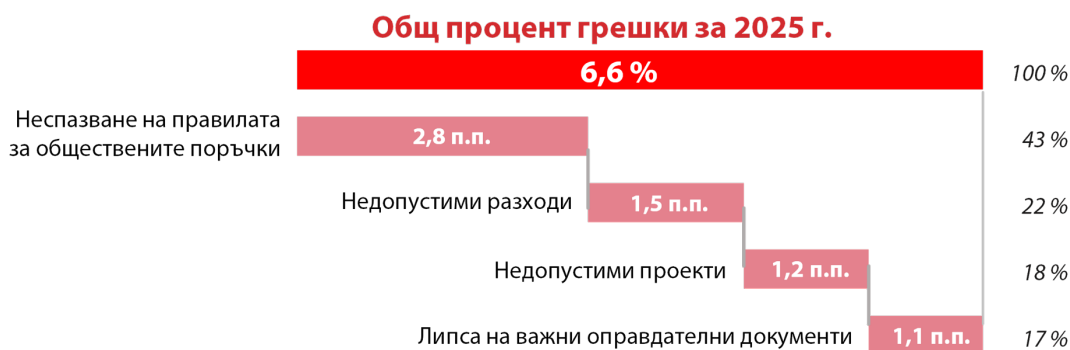
Фигура 17 — Изчислен процент грешки

Източник: ЕСП.

На **фигура 18** са показани основните видове установени грешки.

Фигура 18 — Основни видове грешки (*)

п.п. (процентни пунктове)

(*) Тази фигура не показва всички открити от ЕСП грешки, тъй като някои операции са засегнати от повече от един вид грешки. В такива случаи при изчисляването на процента грешки ЕСП взема предвид само грешката с най-високо количествено изражение.

Източник: ЕСП.

Област „Сближаване“ — споделено управление

Най-често срещаните видове грешки са свързани с недопустими разходи или проекти. Двадесет и една от остойностените от ЕСП 48 грешки (44 %) при споделено управление спадат към един от тези два вида. Най-голямата част от тях са свързани с недопустими разходи. ЕСП откри и проект, който не е допустим за финансиране от ЕС.

Съгласно Регламента за общоприложимите разпоредби (POP) бенефициентите и програмните органи следва да поддържат системи, процедури и документация, които да осигуряват адекватна одитна следа. ЕСП установи, че при 14 от проверените операции (29 % от остойностените от нея грешки в извадката от операции при споделено управление) нито програмните органи, нито бенефициентите могат да предоставят документи, които според ЕСП са съществени за доказване на спазването на условията за допустимост и други изисквания.

Шестдесет и четири операции в извадката на ЕСП от разходи при споделено управление са включвали процедури за възлагане на обществени поръчки. В 18 от тези случаи беше установено неспазване на правилата на ЕС или националните правила за възлагане на обществени поръчки. ЕСП остойности 13 от тях в съответствие с актуализираната си методология. Един от видовете грешки, констатирани при обществените поръчки както при споделено, така и при пряко управление, възниква, когато възлагащите органи приемат съществени изменения на първоначалния договор, направени от изпълнителя. Договорите могат да бъдат изменяни, но при спазване на съответните правила, определени в директивите на ЕС, и националните правила в областта на обществените поръчки. Бяха установени и други видове грешки при процедурите за възлагане на обществени поръчки.

Опростените варианти за разходите (ОВР) са въведени като важна мярка за намаляване на сложността. Правилата на ЕС изискват методологията, която стои в основата на ОВР, да осигурява справедливост, безпристрастност и проверимост. Бенефициентите са използвали ОВР за деклариране на разходи при 65 операции от извадката на ЕСП (52 %), като са приложили единни ставки, стандартни таблици на единичните разходи или комбинация от двете. При пет операции по ЕСФ+, при които са използвани ОВР, ЕСП не можа да потвърди базата за използваната единна ставка или единични разходи или установи, че тя не е актуална. В два от тези случаи одиторите установиха, че решението на управляващите органи да разработят свои собствени ОВР, вместо да използват стандартните, предвидени в POP, е създавало ненужна сложност.

Област „Устойчивост и ценности“ — разходи, управлявани пряко от Комисията

ЕСП установи четири грешки, при които Комисията е подпомогнала пряко проекти чрез Европейската изпълнителна агенция за климата, инфраструктурата и околната среда (CINEA), Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA) и генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ на Европейската комисия (EMPL). ЕСП установи още две грешки във връзка с действия, финансирани по програма „Еразъм+“.

Оценка на Комисията на системите за управление и контрол на държавите членки през 2025 г.

Комисията заключава, че през 2025 г. системите за управление и контрол на държавите членки (управляващи органи/междинни звена и одитни органи) или не функционират добре, или са само частично ефективни за 72 от 617-те програми, управлявани от ГД „Регионална и селищна политика“, и за 41 от 384-те програми, управлявани от ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“. Това включва програми както от периода 2014—2020 г., така и от периода 2021—2027 г. В резултат на това Комисията е изразила резерви в своите Декларации за достоверност за 2025 г. по отношение на по-голямата част от тези програми. Като се имат предвид резултатите от проверките на Комисията и собствените ѝ констатации, ЕСП изразява съгласие със заключението на Комисията, че системите за управление и контрол на държавите членки не функционират ефективно във всички държави членки.

Програмите по Interreg са предназначени да насърчават сътрудничеството между регионите в ЕС. Тъй като те са свързани с повече от една държава, управлението им се обуславя от различни рискови фактори в сравнение с други програми със споделено управление. Въпреки че Комисията счита тези програми за нискорискови, в 12-те одитирани проекта по Interreg ЕСП установи седем случая на несъответствие с правилата. Предвид тези резултати ЕСП не потвърждава оценката на риска, извършена от Комисията.

Приключване на периода 2014—2020 г. и изпълнение на периода 2021—2027 г.

До края на май 2025 г. — първоначалния краен срок за приключване на програмите за периода 2014—2020 г. (преди Регламента за STER), Комисията е приела последните отчети и окончателните доклади за изпълнението за 93 програми. При останалите 348 програми държавите членки са се възползвали от удължаването на крайния срок за представяне на документите, предвидено в Регламента за STER. Комисията извършва документни проверки на окончателните пакети от документи за предоставяне на увереност, които получава от националните органи в края на програмния период. В извадката си от 16 програми от програмния период 2014—2020 г. ЕСП установи три случая, в които не са били предприети действия във връзка с констатациите от приключени от ЕСП одити, за които обаче Комисията все още не е била приключила процедурите за законосъобразност и редовност. Поради тази

причина приетите от Комисията окончателни отчети все още подлежат на потенциални корекции.

За програмния период 2021—2027 г. изпълнението е по-бавно от първоначално предвиденото. Бавното усвояване може да доведе до допълнителен натиск върху държавите членки да изразходват отпуснатите им средства, когато наближи края на програмния период, и би могло да намали ефективността на проверките от страна на управляващите и одитните органи.

Какво препоръчва ЕСП?

По отношение на опростените варианти за разходите ЕСП препоръчва на Комисията:

- да се насърчават управляващите органи да използват стандартните опростени варианти за разходите, предвидени в ROP и съответните регламенти за отделните фондове,
- да се напомня на управляващите органи да съхраняват документацията, обосноваваща опростените варианти за разходите, които продължават да се прилагат от предходни програмни периоди, и да я актуализират надлежно; и
- да се предостави допълнителна подкрепа на държавите членки с цел задълбочаване на познанията им относно опростените варианти за разходите, като се насърчава обменът на добри практики между управляващите органи по отношение на разработването и прилагането на този подход и се постави специален акцент върху това да бъде намалена до минимум сложността за бенефициентите и крайните получатели.

По отношение на програмите по Interreg Комисията следва да разгледа и при необходимост да актуализира своята оценка на риска за програмите по Interreg, като отчита откритите от ЕСП грешки през настоящата година и резултатите от собствената си одитна дейност. Комисията следва да адаптира съответно своите действия в тази област.

Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 6 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).

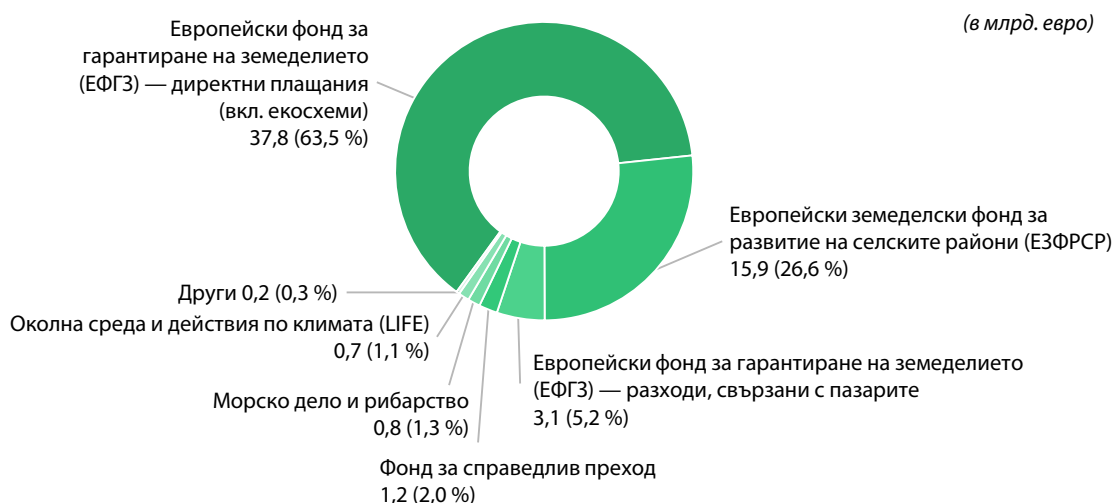
Природни ресурси

Общо: 59,6 млрд. евро (33,8 % от разходите от бюджета на ЕС)

Какво одитира ЕСП

В настоящата глава са представени констатациите на ЕСП по отношение на функция 3 от МФР „Природни ресурси и околна среда“. На **фигура 19** са представени обобщено основните дейности и разходи по тази функция през 2025 г.

Фигура 19 — Плащания по функция 3 от МФР през 2025 г.

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

През 2025 г. най-голямата част (95,3 %) от разходите на ЕС по функция 3 от МФР са предназначени за общата селскостопанска политика (ОСП). За периода 2023—2027 г. ОСП има три общи цели:

- да насърчава развитието на интелигентен, конкурентоспособен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство, гарантиращ дългосрочна продоволствена сигурност;
- да подпомага и укрепва опазването на околната среда, включително биологичното разнообразие, и действията в областта на климата;
- да укрепва социално-икономическата структура на селските райони.

Функция 3 от МФР включва също:

- Фонда за справедлив преход (ФСП), който предоставя подкрепа за регионите и хората, засегнати от прехода към неутралност по отношение на климата;
- политиката в областта на морското дело и рибарството, финансирана чрез Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДР), който се управлява от ГД „Морско дело и рибарство“ (MARE); и

- програма LIFE за околната среда и действията в областта на климата, за чието изпълнение отговарят ГД „Околна среда“ (ENV), ГД „Действия по климата“ (CLIMA) и ГД „Енергетика“ (ENER).

Констатации на ЕСП

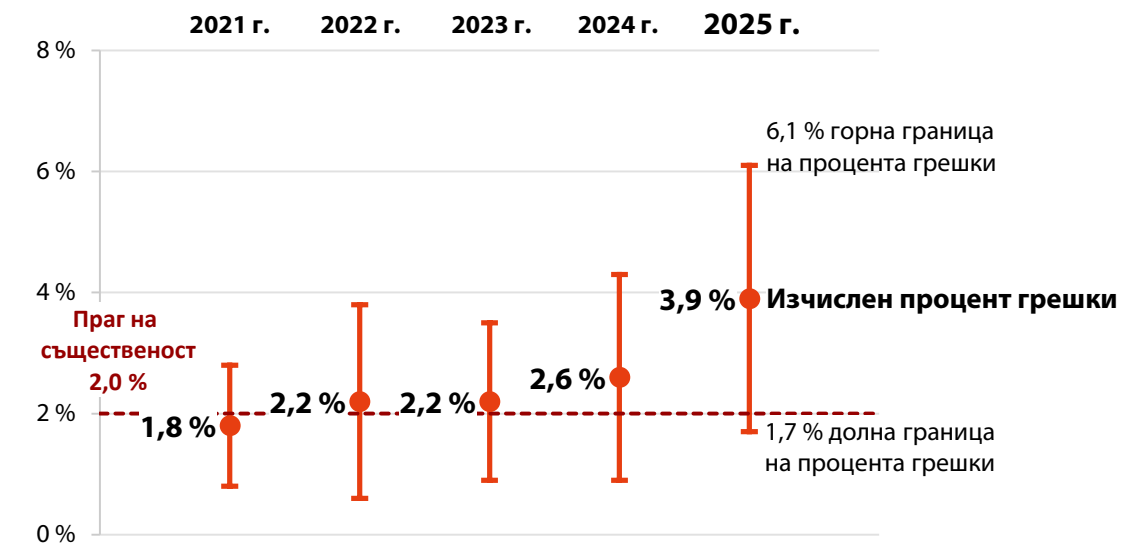
Резултати от тестването на операциите

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
58,3 млрд. евро	Да	3,9 % (2024 г. — 2,6 %)

От проверените 228 операции 46 (20 %) съдържат грешки. Въз основа на остойностените от ЕСП общо 36 грешки процентът грешки е изчислен на 3,9 %. Вж. [фигура 20](#).

Фигура 20 — Резултати от тестването на операциите

Изчислен процент грешки (ELE)

Източник: ЕСП.

На **фигура 21** е представена разбивка на изчисления от ЕСП процент грешки за 2025 г. по видове грешки.

Фигура 21 — Изчисленият процент грешки до голяма степен се дължи на декларирането на недопустима земеделска земя

п. п.: процентни пунктове

Източник: ЕСП.

Резултатите на ЕСП сочат, че процентът грешки е по-малък при директните плащания (с изключение на екосхемите), които представляват над половината от разходите по ОСП и 49 % от разходите по тази функция от МФР, отколкото при другите разходни области, взети заедно (екосхеми, развитие на селските райони, пазарни мерки, ФСП, политика за морско дело и рибарство, околна среда и действия в областта на климата), които представляват 51 % от разходите.

Директни плащания

При тестваните 63 операции при директните плащания (с изключение на екосхемите) ЕСП установи 8 количествено измерими грешки. Пет от тях са възникнали поради слабо завишаване на декларираните площи или броя на животните, две — поради деклариране на недопустима земя и една — поради неправилно изчисляване на правата за получаване на плащане.

При тестваните 40 операции по екосхеми ЕСП установи девет количествено измерими грешки. Три от тях са свързани с декларираните площи, които са недопустими поради липса на данни, които да доказват законното използване на земята от бенефициента. Освен това бяха открити две грешки в резултат на липса на задължителни документи, две поради неспазване на изискванията за финансиране и две поради завишаване на площта.

Развитие на селските райони, пазарни мерки и други области на политика

По-долу е представен списък на проверените от ЕСП операции и остойностените от нея грешки:

- От проверените от ЕСП 52 операции за развитие на селските райони, свързани с площ или брой животни, в 6 се съдържат количествено измерими грешки. Грешките са в резултат на три случая на завишаване на площта, два случая на неизпълнени поети ангажменти в областта на агроекологията и климата и един случай на липса на доказателства за законно използване на земята.
- ЕСП провери 53 плащания за развитие на селските райони по инвестиционни проекти, като например за инвестиции във физически активи, подпомагане за основни услуги и обновяване на селата и подкрепа за горското стопанство. 8 от проверените 53 плащания се отнасят до ОСП за периода 2023—2027 г. и 45 — до ОСП за периода 2014—2022 г. Одиторите остойностиха грешките при осем плащания, като едно е свързано с ОСП за периода 2023—2027 г., а седем — с ОСП за периода 2014—2022 г. При плащанията бяха открити една или повече грешки в резултат на деклариране на недопустими разходи или дейности, неспазване на правилата за обществените поръчки или неправилно изчисляване на процента на подпомагане.
- При тестваните 12 операции в областта на пазарните мерки ЕСП установи една количествено измерима грешка. Грешката е в резултат на завишаването на площ за презасаждане на лозя.
- По отношение на политиките извън ОСП одиторите провериха 8 операции и установиха 4 количествено измерими грешки. Три от тях се дължат на включване на недопустими разходи в проекти по програма LIFE, а една — на завишена оценка на непарична вноска на бенефициент за проект по ФСП.

Преглед на докладването за качеството на изпълнението по ОСП за периода 2023—2027 г.

ЕСП разглежда подхода на Комисията за предоставяне на увереност относно точността на данните в годишните доклади за качеството на изпълнението, изготвени от разплащателните агенции за финансовата 2024 година. Одиторите избраха 10 разплащателни агенции от девет държави членки и разгледаха основните проверки, извършени от техните сертифициращи органи и от Комисията, за да потвърдят точността на данните за изпълнението.

Като цяло ЕСП не установи проблеми във връзка с предоставената увереност при 8 от 10-те разплащателни агенции, обхванати от проверката. За Франция и Германия проверката на ЕСП потвърди, че закъсненията в изпращането на данните са се отразили върху възможността сертифициращите органи да ги проверят и съответно да предоставят увереност относно точността на част от докладваната информация. ЕСП отбелязва, че от финансовата 2025 година процедурата по уравниване с оглед на качеството на изпълнението е прекратена.

Какво препоръчва ЕСП?

Комисията следва да работи с държавите членки за подобряване на техните системи за контрол, за да се гарантира, че бенефициентите имат законно право да използват декларираната земя.

Източник: ЕСП.

Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 7 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).

Миграция и управление на границите, Сигурност и отбрана

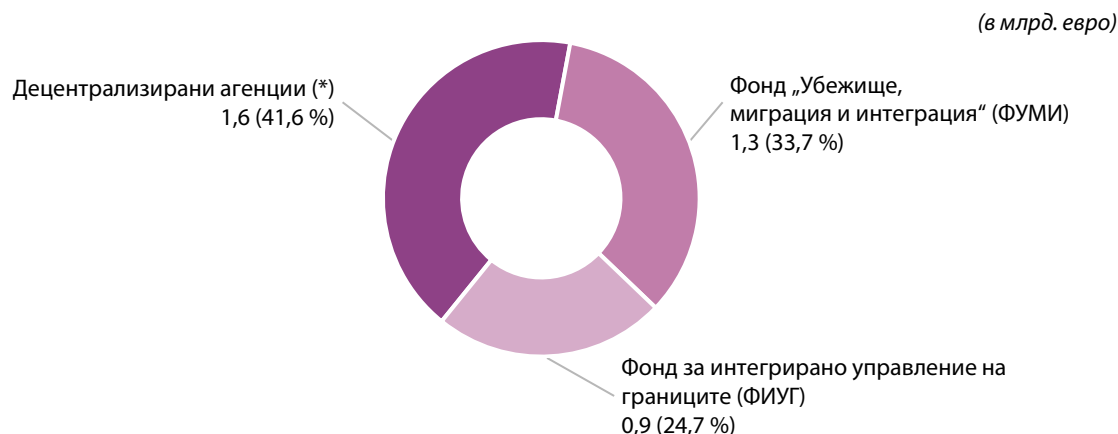
Общо: 5,7 млрд. евро (3,3 % от разходите от бюджета на ЕС)

Какво одитира ЕСП

В настоящата глава са представени констатациите на ЕСП по отношение на функция 4 „Миграция и управление на границите“ и функция 5 „Сигурност и отбрана“ от МФР. На [фигура 22](#) и [фигура 23](#) са представени обобщено основните дейности и разходи по тези функции през 2025 г.

Миграция и управление на границите

Фигура 22 — Плащания по функция 4 от МФР през 2025 г.

(*) ЕСП докладва относно плащанията към децентрализираните агенции на ЕС отделно в своя Годишен доклад относно агенциите на ЕС.

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

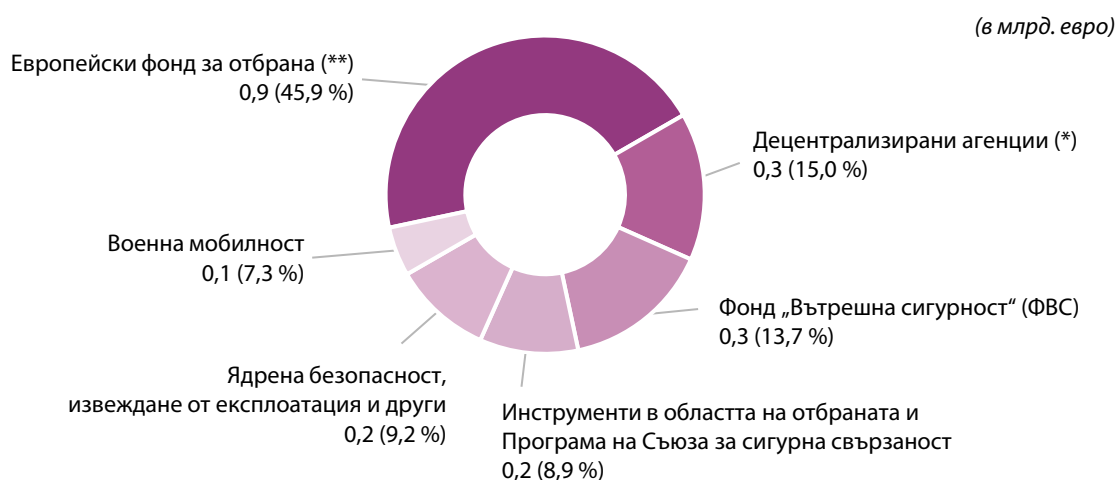
Разходите по функция 4 са насочени към подпомагане на националните органи, които приемат търсещи убежище лица и мигранти непосредствено след пристигането им. Тези разходи финансират и разработването на обща политика в областта на убежището и миграцията и осигуряването на ефективно връщане.

Значителна част от разходите през 2025 г. се отнася до Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП) на Фонда за интегрирано управление на границите по МФР за 2021—2027 г. ФУМИ и фонд „Вътрешна сигурност“ — Инструмент за външните граници и визите (ФВС-ГВ) по МФР за периода 2014—2020 г. са в процес на приключване.

Друга съществена разходна област за функция 4 от МФР е финансирането на децентрализираните агенции (Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Фронтекс), Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (EUAА) и Агенцията на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA).

Сигурност и отбрана

Фигура 23 — Плащания по функция 5 от МФР през 2025 г.

(*) ЕСП докладва относно плащанията към децентрализираните агенции на ЕС отделно в своя Годишен доклад относно агенциите на ЕС.

(**) Тази разходна област обхваща финансиране на проекти от няколко фонда (Европейския фонд за отбрана, Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната и Акта в подкрепа на производството на боеприпаси).

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

По функция 5 са включени програми, които укрепват сигурността и безопасността на европейските граждани, подобряват отбранителния капацитет на ЕС и предоставят инструменти за реагиране при кризи.

- Компонентът „сигурност“ обхваща финансирането по фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) за периода 2021—2027 г. и приключването на Фонд „Вътрешна сигурност“ — Инструмент „Полиция“ (ФВС – П) за периода 2014—2020 г. Този компонент включва и финансиране за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения в България, Литва и Словакия, както и финансиране за децентрализираните агенции на ЕС в областта на сигурността.

- Компонентът „отбрана“ включва Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната, Европейския фонд за отбрана, Акта в подкрепа на производството на боеприпаси и Инструмента за укрепване на европейската отбранителна промишленост чрез съвместни обществени поръчки, които подпомагат съвместни проекти в областта на отбраната на всички етапи от научноизследователската и развойната дейност и се управляват от генерална дирекция „Отбранителна промишленост и космическо пространство“ на Европейската комисия (DEFIS). По този компонент се подпомага и военната мобилност чрез специален бюджет в рамките на Механизма за свързване на Европа, който се отнася до приспособяването на отсечки от трансевропейската транспортна мрежа за двойна употреба на инфраструктурата за граждански и военни цели.

Констатации на ЕСП

Редовност на операциите

От проверените 28 операции 14 съдържат грешки. ЕСП остойности 9 грешки, които имат финансово отражение върху разходите, отнесени към бюджета на ЕС. Тези грешки са свързани с недостатъци в процедурите за отпускане на безвъзмездна финансова помощ и неправилно изменение на договори, вкл. договори за безвъзмездна финансова помощ, както и с други видове недопустими разходи.

ЕСП установи също 17 случая на неспазване на правните и финансовите изисквания (без финансово отражение за бюджета на ЕС). Тези случаи се отнасят например до недостатъчна одитна следа, липса на доказателства за мерки за предотвратяване на конфликт на интереси и недостатъци при безвъзмездната финансова помощ, изплащана под формата на еднократни суми.

Проверка на елементи на системите за вътрешен контрол

Трите проверени от ЕСП одитни органа (в България, Чехия и Франция) са разработили и въвели подробни процедури с достатъчно добро качество за целите на докладването на резултатите от дейността си в годишния доклад за контрола. Беше установено, че одитните органи са разполагали с подробни одитни програми и са използвали контролни листове, за да обосноват своите заключения. ЕСП обаче установи недостатък в дейността на един одитен орган, при която част от одитираните разходи не са били подкрепени с документни доказателства.

ЕСП разглежда също така действията на Комисията за проверка на допустимостта на разходите на две държави членки при приключването на програмния период 2014—2020 г. Беше установен един недостатък при приключването на сметките на Обединеното кралство, тъй като Комисията не е изключила от своето решение за уравняване една сума, която преди това ЕСП е определила като недопустима.

Какво препоръчва ЕСП?

ЕСП отправя следните препоръки към Комисията:

- да се предприемат мерки за подобряване на осведомеността на националните управляващи органи относно техните задължения във връзка с отпускането на безвъзмездна финансова помощ и възлагането на обществени поръчки; и
- по отношение на пряко управляваните проекти — да се преразгледат и, когато е необходимо, да се засилят проверките относно мерките на бенефициентите за избягване на конфликт на интереси, спазването на националните правила и правилата на ЕС относно изменението на договорите за обществени поръчки и съхраняването на достатъчно документация за доказване на заявените разходи.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 8 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

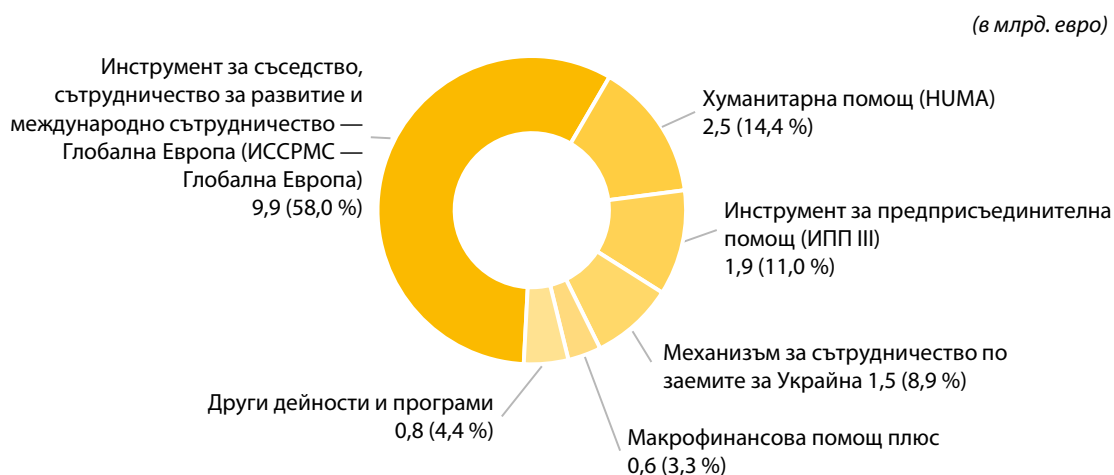
Съседните региони и светът

Общо: 17,2 млрд. евро (9,7 % от разходите от бюджета на ЕС)

Какво одитира ЕСП

Разходите по функция 6 от МФР включват няколко инструмента за финансиране, по-големите от които са Инструментът за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа („ИССРМС — Глобална Европа“), бюджетът за хуманитарна помощ и Инструментът за предприсъединителна помощ. На [фигура 24](#) са представени обобщено основните дейности и разходи по тази функция през 2025 г.

Фигура 24 — Плащания по функция 6 от МФР през 2025 г.

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

Общата цел на ИССРМС — Глобална Европа е да утвърждава и насърчава ценностите, принципите и основните интереси на ЕС в световен мащаб, както и да подкрепя развитието на многостранно сътрудничество и засилено партньорство с държавите извън ЕС. Също така ЕС предоставя съобразена с конкретните потребности хуманитарна помощ за хора, пострадали от естествени природни бедствия или такива, причинени от човека, като обръща специално внимание на най-уязвимите лица.

Целта на Инструмента за предприсъединителна помощ е да подпомага държавите бенефициенти в приемането и осъществяването на необходимите реформи за постигане на съответствие с ценностите на ЕС с оглед на бъдещото им членство, като по този начин допринася за тяхната стабилност, сигурност и просперитет.

За първи път през 2025 г. функция 6 включва плащания, свързани с Механизма за сътрудничество по заемите за Украйна (МСЗУ). МСЗУ използва приходи от блокирани руски държавни активи, за да обслужва и изплаща заеми за макрофинансова помощ на Украйна от ЕС и Г-7.

Основни отговорности за изпълнение на външните дейности на ЕС през 2025 г. имат генерална дирекция „Международни партньорства“ (INTRA), генерална дирекция „Разширяване и източно съседство“ (ENEST), генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (ECHO), генерална дирекция „Близък изток, Северна Африка и Персийски залив“ (MENA) и Службата за инструментите в областта на външната политика (FPI).

През 2025 г. плащанията по функция „Съседните региони и светът“ възлизат на 17,2 млрд. евро (авансови, междинни и окончателни плащания) и са извършени по няколко инструмента и чрез различни начини на изпълнение. Те включват договори за строителство, доставки и услуги, безвъзмездна финансова помощ, специални заеми, гаранции по заеми и финансово подпомагане, бюджетна подкрепа и други целеви форми на бюджетна помощ в държави извън ЕС.

Констатации на ЕСП

Редовност на операциите

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
12,5 млрд. евро	Да	2,5 % (2024 г. — 4,9 %)

От проверените от ЕСП 138 операции в 52 (37,7 %) се съдържат грешки. Въз основа на стойностите от ЕСП 43 грешки процентът грешки е изчислен на 2,5 %.

Плащанията, свързани с МСЗУ, възлизат на 1,53 млрд. евро (12 % от одитната популация на ЕСП). Този инструмент е временен и свързаните с него операции (плащания за Украйна с извънредно получени приходи) са коренно различни от останалата одитна популация по тази функция. ЕСП одитира две операции, свързани с МСЗУ, на обща стойност 1,23 млрд. евро.

ЕСП установи различни видове грешки, засягащи множество операции, които се повтарят в продължение на няколко одитни години. Основните видове грешки са включване на непреки разходи като преки в исканията за възстановяване на разходи за възнаграждения, неспазване на правилата за обществени поръчки, използване на неправилни обменни курсове и завишено уравниване на авансово финансиране.

Както и в предходни години, редица установени от ЕСП грешки се отнасят до договори, изпълнявани при непряко управление от организации, подлежащи на оценка по стълбове (международни организации, международни финансови институции и държавни агенции). За такива договори Комисията е приела разходите въз основа на финансов отчет и декларация за управлението. Последната представлява собствена декларация от организацията, подлежаща на оценка по стълбове, в която се удостоверява, че съдържащата се финансова информация е правилно представена, пълна и точна и е изготвена в съответствие със задълженията, определени в договора. От стойностите от ЕСП 43 грешки 14 са свързани с такива договори и представляват 0,6 процентни пункта от изчисления процент грешки.

Тази година международните организации дадоха пълен достъп на ЕСП до оправдателни документи за одитираните операции. Това е подобрение спрямо предишни години, когато достъпът беше ограничен до електронна консултация за ограничен период от време, с възможност само за разглеждане на документите, без да бъдат изпращани, което затрудняваше планирането и извършването на одита, както и контрола за качество. ЕСП ще продължи да наблюдава и докладва по този въпрос.

В 19 случая на количествено измерими грешки, допуснати от крайните бенефициенти, Комисията е разполагала с достатъчно информация, за да предотврати или да открие и коригира грешките преди одобряването на разходите. Ако Комисията беше използвала правилно цялата информация на свое разположение, размерът на изчисления процент грешки за настоящата глава щеше да бъде с 1,3 процентни пункта по-нисък.

ЕСП установи също 33 случая на неспазване на правните и финансовите изисквания, въпреки че това няма пряко финансово отражение за бюджета на ЕС.

Какво препоръчва ЕСП?

ЕСП отправя следните препоръки към Комисията:

- да се подобри процедурата за подбор на експерти; и
- да се засили контролът с оглед недопускане на разходи за възнаграждения да бъдат приемани като преки разходи.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 9 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

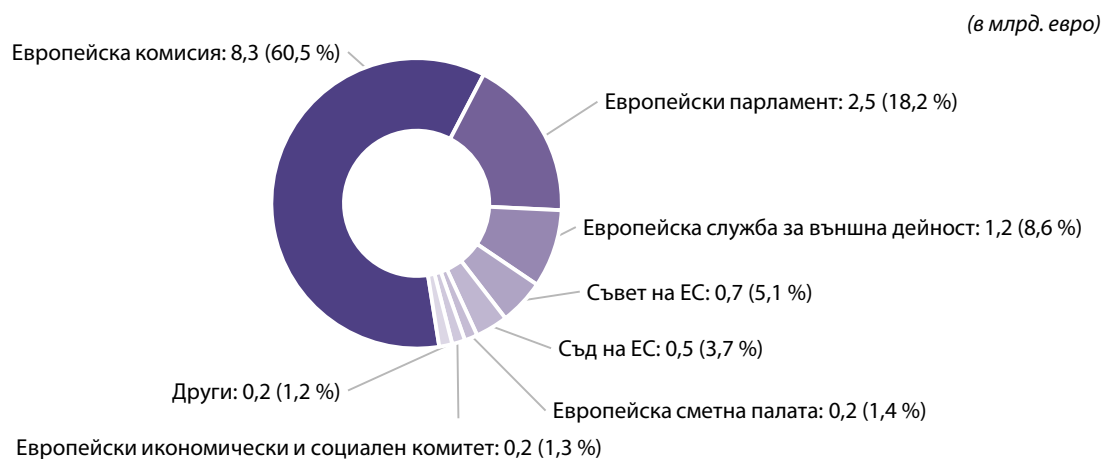
Европейска публична администрация

Общо: 13,8 млрд. евро (7,8 % от разходите от бюджета на ЕС)

Какво одитира ЕСП

В настоящата глава са представени констатациите на ЕСП по отношение на функция 7 от многогодишната финансова рамка (МФР) „Европейска публична администрация“. На [фигура 25](#) са представени обобщено разходите на институциите и органите на ЕС по тази функция през 2025 г.

Фигура 25 — Плащания по функция 7 от МФР през 2025 г.

Източник: ЕСП, въз основа на данни от консолидираните отчети на ЕС за 2025 г.

В административните разходи се включват разходи за човешки ресурси, в т.ч. пенсии, които през 2025 г. представляват около 71 % от общия размер, и разходи за сгради, оборудване, енергия, комуникации и информационни технологии. Дългосрочната работа на ЕСП показва, че разходите в тази област като цяло се характеризират с ниско ниво на риск.

Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?
13,7 млрд. евро	Не — нивото на грешки не е съществено (подобно на 2024 г.).

От проверените 70 операции в 18 (26 %) се съдържат грешки. Въз основа на 9-те грешки, остойностени от Европейската сметна палата, изчисленият процент грешки е под прага на същественост.

Количествено измеримите грешки се отнасят до разходи на Европейския парламент, Съвета, Комисията и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), дължащи се главно на слабости при възлагането на обществени поръчки, като например липса на основна документация. Външният одитор на Европейската сметна палата е докладвал за един проблемен въпрос. ЕСП установи също така количествено неизмерими грешки, засягащи Парламента, Комисията, Съда на ЕС и ЕСВД. Не бяха открити съществени проблеми по отношение на Европейския икономически и социален комитет, Европейския комитет на регионите, Европейския омбудсман и Европейския надзорен орган по защита на данните.

В Европейския парламент грешките се отнасят например до слабости при обществена поръчка и засягат плащане, извършено от политическа група. По отношение на Съвета една грешка е свързана с неправилно определена дневна ставка за ИТ услуги. В Комисията грешките включват недължимо платена надбавка за пренастаняване и слабости при обществени поръчки, свързани със сградите, включително непълна документация и недостатъци в процедурите на договаряне.

ЕСП провери системите, осигуряващи вътрешен контрол на Службата на Комисията за управление и плащане по индивидуални права (РМО). Тя установи слабости при определянето на чувствителните длъжности и правилата за мобилност на персонала, както и недостатъци в рамката за борба с измамите. ЕСП също така установи слабости в проверките на това дали пенсионерите продължават да отговарят на условията за пенсионни плащания, включително проследяването на липсващи записи за доказателство за живот и процедурите за обработване на декларации за живот. Тези слабости могат да намалят ефективността на контрола и да увеличат риска от неправомерни плащания.

Какво препоръчва ЕСП?

Европейската комисия следва да засили проверките за допустимост по отношение на правото на пенсионираните служители да продължават да получават плащания.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 10 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Механизъм за възстановяване и устойчивост

Общо: 45,4 млрд. евро

Какво одитира ЕСП

Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ) е създаден с [Регламент \(ЕС\) 2021/241](#) (наричан по-нататък „Регламентът“), който влиза в сила на 19 февруари 2021 г. През февруари 2023 г. в Регламента са направени изменения, чрез които се дава възможност на държавите членки да включат глава за плана REPowerEU в своите национални планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ). През февруари 2024 г. в Регламента е въведено още едно изменение, съгласно което държавите членки могат да включат като прогнозни разходи в своите ПВУ размера на паричната вноска за целите на създаването на платформа за стратегически технологии за Европа (СТЕР). МВУ подкрепя реформи и инвестиции в държавите членки от началото на пандемията от COVID-19 през февруари 2020 г. (от 1 февруари 2022 г. в случая на REPowerEU) и ще продължи да се изпълнява до 31 декември 2026 г.

Комисията изпълнява МВУ в режим на пряко управление, което означава, че тя носи пряка отговорност за изпълнението на инструмента. Плащанията по МВУ зависят от задоволителното изпълнение от държавите членки на ключовите етапи и целите, определени в приложенията към съответното Решение за изпълнение на Съвета (РИС), с което се одобрява техният НПВУ. Изисква се също така да не са отменени мерки, свързани с ключови етапи или цели, които по-рано са били изпълнени задоволително, както и да не е нарушен принципът на избягване на двойно финансиране. Условиата за допустимост, определени в [Регламента](#), включват спазване на периода на допустимост и на принципа за ненанасяне на значителни вреди, както и изискване да не се заместват периодични национални бюджетни разходи (освен в надлежно обосновани случаи). Държавите членки са длъжни да следят за това средствата да се усвояват в съответствие с приложимото право на ЕС и националното право, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и коригирането на измами, корупция и конфликти на интереси.

До края на 2025 г. Комисията е извършила 102 плащания на безвъзмездна финансова помощ (едно през 2021 г., 13 през 2022 г., 23 през 2023 г., 28 през 2024 г. и 37 през 2025 г.) на обща стойност 223,9 млрд. евро. Това означава, че през последната година от изпълнението на МВУ остава да бъдат изплатени 38 % от общата сума на средствата (за безвъзмездна финансова помощ).

Разходите за безвъзмездна финансова помощ по МВУ за 2025 г. възлизат на 45,4 млрд. евро и одитът на ЕСП обхваща всичките 37 плащания на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 40,1 млрд. евро и уравниването на авансовото финансиране в размер на общо 5,3 млрд. евро. В обхвата на одита на ЕСП не са включени редовността на разходите, извършени от крайните получатели, и компонентът за заеми на МВУ.

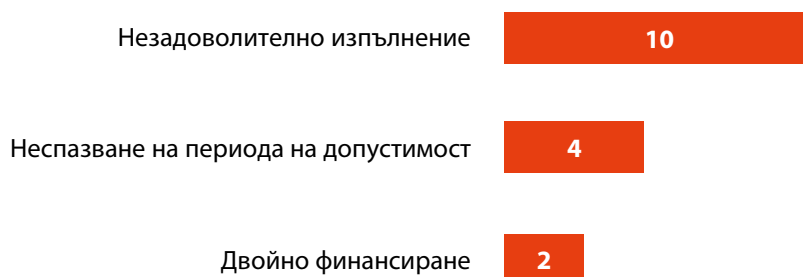
Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?
45,4 млрд. евро	2025 г.: Общото отражение на констатираните от ЕСП грешки е съществено, но те не са широко разпространени

ЕСП установи, че по отношение на 16 от проверените 420 ключови етапа и цели са направени констатации с финансово отражение. Те се отнасят до девет от 37-те плащания по МВУ (и свързаното с тях уравниване на авансово финансиране) в девет държави членки. ЕСП заключава, че минималното финансово отражение на тези констатации надхвърля определения от нея праг на същественост.

Предвид естеството на модела на разходване на средства по МВУ и факта, че методологията на Комисията за спиране на плащанията зависи от редица оценки, които потенциално могат да доведат до различни тълкувания, ЕСП не изчислява процент грешки, подобен на този за други разходни области на ЕС. На [фигура 26](#) са представени видовете констатации, които имат финансово отражение.

Фигура 26 — Видове констатации с финансово отражение

Източник: ЕСП.

Незадоволително изпълнение на ключови етапи и цели

При проверките на ЕСП бяха установени 10 ключови етапа и цели в седем държави членки, които не са изпълнени задоволително. Одиторите констатираха, че не всички елементи, изисквани за съответния ключов етап или цел, са били изпълнени, и че тези липсващи елементи са над минималното допустимо отклонение. Въпреки това Комисията е извършила съответните плащания.

Мерки, започнали преди началото на периода на допустимост

В Регламента се предвижда, че по МВУ могат да бъдат финансирани само мерки, които са започнали да се изпълняват от 1 февруари 2020 г. нататък, но не се посочват допълнителни критерии по отношение на това кога изпълнението на една мярка се счита за „започнало“. ЕСП остава на мнение, че за начало на дадена мярка следва да се счита датата на поемане на първото (правно) задължение (напр. под формата на договор, поръчка за покупка или решение за финансиране), тъй като това представлява първото действие, което се предприема във връзка със съответната мярка. С подписването на договор или решение за финансиране се установява задължение, в резултат на което започва икономическа

и производствена дейност на равнище изпълнител и подизпълнител, а впоследствие това води до извършване на плащания.

ЕСП установи, че изпълнението на проектите по четири цели, свързани с две плащания, е започнало преди февруари 2020 г. Поради тази причина тези четири проекта не е следвало да бъдат финансирани от МВУ.

Двойно финансиране

При МВУ случаи на двойно финансиране възникват, когато за едни и същи разходи, свързани с даден ключов етап или цел, се отпуснат средства два пъти и/или когато едни и същи резултати се декларираат и следователно се финансират два пъти. Един резултат не следва да бъде финансиран два пъти от бюджета на ЕС, дори ако един от приложимите за него инструменти за финансиране не е обвързан с извършените разходи. ЕСП установи два случая на двойно финансиране, които не е следвало да бъдат финансирани от МВУ.

Слабости в предварителната оценка на Комисията

При 12 от 16-те констатации с финансово отражение ЕСП установи слабости в оценката на Комисията. Освен това бяха установени други 28 случая на слабости в оценката на Комисията, които не засягат задоволителното изпълнение на съответните ключови етапи и цели. В тези случаи Комисията не е извършила задоволителен контрол за оценка на надеждността на данните, придружаващи искането за плащане, и ЕСП поиска от държавите членки допълнителна информация.

Неизпълнените препоръки от съществено значение, издадени в резултат на одитите на Комисията, са по-малко, но за голяма част от тях крайният срок за изпълнение е изтекъл

Комисията извършва последващи одити, за да открива и коригира грешки при операциите, след като те са били вече разрешени. От 2021 г. насам Комисията е изготвила 37 окончателни одитни доклада, съдържащи 852 препоръки към 21 държави членки. Според Комисията към 11 май 2026 г. 89 % от препоръките са изпълнени, а неизпълнените са 11 %.

Комисията категоризира констатациите си като критични, много важни, важни или желателни. Издадените критични или много важни констатации могат да доведат до необходимост от въвеждане на ключови етапи, свързани с контрола, или до изразяване на резерва в Годишния отчет за дейността на Комисията, ако държавите членки все още не са ги приели, ако са ги отхвърлили или ако още не са ги изпълнили. Тези критични или много важни констатации може също да представляват сериозно нарушение на задълженията по споразумението за финансиране. Броят на все още неизпълнените препоръки, свързани с критични или много важни констатации, е намалял от 136 през 2025 г. до 25 през 2026 г. Въпреки това подобрение през последната година от изпълнението на МВУ 64 % от препоръките в тези категории все още не са приключени (към декември 2025 г.), а определеният за това краен срок е изтекъл. ЕСП състави извадка от осем приключени критични и много важни препоръки, за да провери дали те действително са изпълнени, и установи, че Комисията е приключила две препоръки без достатъчно доказателства за изпълнението им.

Системите за контрол на държавите членки все още не са достатъчно ефективни

Ако по време на своите одити Комисията установи слабости в системата за контрол на дадена държава членка, тя може да добави ключови етапи, свързани с контрола, при преразглеждането на НПВУ на тази държава. Добавянето на ключови етапи, свързани с контрола, блокира всички бъдещи плащания по МВУ, докато държавата членка не ги изпълни задоволително. През 2025 г. (предпоследната година от периода на действие на МВУ) държавите членки все още са в процес на изпълнение на ключови етапи, свързани с контрола, като целта е техните системи за контрол да могат успешно да прилагат инструмента. Общото заключение на ЕСП е, че всичките осем ключови етапа, свързани с контрола, отнасящи се до плащания на безвъзмездна финансова помощ по МВУ за 2025 г., са изпълнени задоволително. ЕСП установи, че от тези осем ключови етапа, свързани с контрола, пет са добавени към второто искане за плащане, а останалите три са свързани с първото искане за плащане.

Въз основа на прегледа на одитните доклади на Комисията и изпълнението на съответните препоръки ЕСП установи по отношение на една държава членка, че липсва увереност тази държава да е изпълнила своя НПВУ с достатъчни гаранции срещу двойно финансиране поне до януари 2025 г., а по отношение на други две държави липсва увереност, че те са изпълнили своите НПВУ с достатъчни гаранции срещу конфликт на интереси поне до момента на проверките на ЕСП.

Въпреки че спазването на правилата за обществени поръчки и за държавна помощ не представлява условие за изплащане на средства от МВУ, с оглед на защитата на финансовите интереси на ЕС държавите членки трябва да следят за това проектите по МВУ да спазват тези правила. По отношение на нарушенията на правилата за възлагане на обществени поръчки ЕСП установи два случая, в които възлагащият орган не е обосновал решението си да не разделя поръчките на обособени позиции, един случай, в който възлагащият орган неправомерно е избрал опростена процедура и не е осигурил необходимото публикуване на обявлението за обществена поръчка, както и един случай, в който възлагащият орган неправомерно е използвал процедура на договаряне без предварително публикуване. По отношение на нередностите, свързани с правилата за държавна помощ, ЕСП установи един случай на изкуствено разделяне на проекти с цел избягване на праговете за уведомяване, два случая на неправилно изчисляване на допустимите разходи, четири случая на неизпълнение на условията за изключване, един случай на късно публикуване на информация, свързана с прозрачността, и два случая на слабости в оценката на спазването на праговете *de minimis*.

По отношение на слабостите в исканията за плащане, ЕСП установи неточности в исканията за плащане в четири държави членки. В две от тях беше установено, че държавите членки са били наясно с недостатъчните доказателства за задоволително изпълнение на някои ключови етапи и цели, когато са подали искането за плащане, но нито една от тях не е включила резерва в своята декларация за управлението, с което да отбележи, че даден ключов етап или цел е бил (а) изпълнен (а) само частично към момента на искането за плащане.

Анализ на измененията на РИС

Държавите членки могат да поискат изменение на своите НПВУ, ако един или повече ключови етапи и цели вече не могат да бъдат постигнати поради обективни обстоятелства. В случай че извършената от нея оценка е положителна, Комисията предлага изменение на РИС, което трябва да бъде одобрено от Съвета. До края на декември 2025 г. Съветът е приел 99 изменения. ЕСП разглежда 32 изменения, засягащи 20 ключови етапа и цели, които са били включени в 18 изменения на РИС в осем държави членки.

При 13 анализирани ключови етапа и цели ЕСП установи, че изискванията на РИС са били изменени, след като държавите членки са представили на Комисията съответното искане за плащане.

По отношение на 17 изменения ЕСП установи, че обективните обстоятелства са описани достатъчно подробно, но не са придружени от необходимите доказателства. По отношение на 12 други беше констатирано, че държавите членки не са обяснили задоволително обективните обстоятелства и не са предоставили достатъчно доказателства.

ЕСП установи пет изменения на РИС, с които изцяло или частично е премахнат елемент от мярката, свързан с етапа на изпълнение. Тези случаи показват, че някои изменения на РИС се отнасят не само до промяна на сроковете или техническите спецификации, но в действителност премахват — изцяло или частично — изискването за реализиране на определени крайни продукти, които първоначално са представлявали ключови елементи от приключването на мерките. Измененията на реформите с „нулеви разходи“ не променят общите прогнозни разходи и също така не се отразяват върху съответните суми на плащанията, при условие че са изпълнени критериите за оценка на плановете. Това може да отслаби стимулите за поддържане на първоначалния обхват и амбиция на реформата.

Въпроси, свързани с разработването на мерки, ключови етапи и цели

С ключовите етапи и целите следва да се измерва напредъкът на държавите членки в изпълнението на инвестициите и реформите, включени в техните НПВУ, а оттук и постигането на целите на МВУ. ЕСП установи седем случая на реформи или инвестиции, при които не са определени ключови етапи или цели за всички елементи, или чието завършване не е обвързано с ключов етап или цел. ЕСП установи също така сериозен недостатък в концепцията на един ключов етап, свързан с контрола, и шест случая на неясно определени ключови етапи или цели. Одиторите отбелязват, че такива ключови етапи и цели увеличават риска от необективна оценка относно това дали изпълнението им е задоволително.

Какво препоръчва ЕСП?

Тъй като изпълнението на МВУ ще приключи до декември 2026 г., ЕСП няма да издава допълнителни препоръки. Тя обаче е изразила позицията си относно използването на финансиране, което не е обвързано с разходите, и рисковете, свързани с такива инструменти, в поредица от становища относно законодателните предложения на Комисията за МФР за периода 2028—2034 г.

*Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 11 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Проследяване на препоръките, отправени в специалните доклади на ЕСП от 2022 г.

Извършен преглед от ЕСП

Всяка година ЕСП проверява до каква степен одитираните обекти са предприели действия в отговор на препоръките, отправени от нея 3 години преди това. Това проследяване е важна стъпка от одитния цикъл. То дава обратна информация дали одитираните обекти са осъществили препоръчаните действия и дали поставените от ЕСП въпроси са били взети под внимание. То е важно и с оглед на разработването и планирането на одитната дейност на ЕСП в бъдеще, както и за проследяването на рисковете.

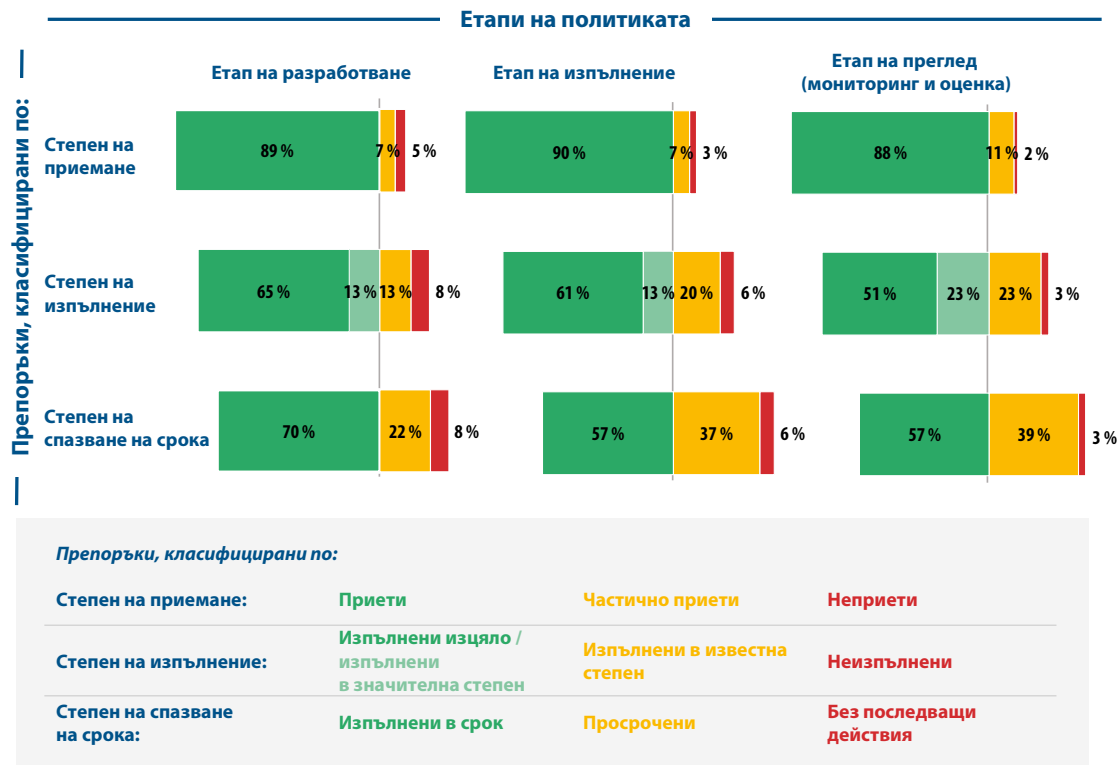
Тази година одиторите анализираха изпълнението на препоръките от всичките 28 специални доклада, публикувани през 2022 г. Бяха проследени общо 226 препоръки, като 194 от тях (86 %) са отправени към Европейската комисия. Останалите 32 (14 %) са отправени към Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз, Съда на Европейския съюз, Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията, Европейския орган за ценни книжа и пазари, Агенцията на Европейския съюз за киберсигурност и Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост.

Констатации на ЕСП

При проследяването на изпълнението на препоръките от специалните доклади на ЕСП от 2022 г. бяха направени следните заключения:

- Делът на изпълнените изцяло или в значителна степен препоръки е останал на почти същото равнище (74 % спрямо 76 % предходната година).
- Делът на изпълнените в срок препоръки е нараснал от 56 % предходната година на 60 % през настоящата година.
- Анализът на ЕСП, целящ да установи разликите между трите етапа от цикъла на политика (етап на разработване, етап на изпълнение и етап на преглед), показва, че препоръките, свързани с етапа на разработване на политики или програми, се характеризират с най-висока степен на изпълнение (78 %) и спазване на срока (70 %) – вж. [фигура 27](#).

Фигура 27 — Степен на приемане, изпълнение и спазване на срока на препоръките според етапа от цикъла на политика

Бележка: Данните са представени като цели числа с цел по-голяма разбираемост, което може да доведе до разлики при закръглянето.

Източник: ЕСП.

Желаете ли да научите повече? Пълният текст на глава 12 от Годишния доклад на ЕСП за 2025 г. може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).

Европейски фондове за развитие

Общо: 893 млн. евро

Какво одитира ЕСП

Създадените през 1959 г. Европейски фондове за развитие са основният инструмент, чрез който Европейският съюз (ЕС) предоставя финансиране в областта на сътрудничеството за развитие с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) и отвъдморските страни и територии (ОСТ) до края на 2020 г. Основната цел на ЕФР е намаляването и, в дългосрочен план, премахването на бедността, в съответствие с основната цел на сътрудничеството за развитие, посочена в член 208 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). На [фигура 28](#) са показани обобщено плащанията през 2025 г.

Фигура 28 — Европейски фондове за развитие: финансови параметри за 2025 г.

Източник: ЕСП, въз основа на годишните отчети за 2025 г. на Деветия, Десетия и Единадесетия Европейски фонд за развитие.

За МФР за периода 2021—2027 г. сътрудничеството за развитие с държавите от АКТБ е включено в Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа, който е част от общия бюджет на ЕС, а сътрудничеството с ОСТ — в Решението за отвъдморско асоцииране, което включва и Гренландия. Деветият, Десетият и Единадесетият ЕФР обаче не са интегрирани в общия бюджет на ЕС и продължават да се изпълняват и отчитат отделно до приключването им.

Разгледаните в настоящия доклад разходи са свързани с подкрепа, отпускана в 76 държави по множество различни методи, като например договори за строителство, доставки и услуги, безвъзмездна финансова помощ, бюджетна подкрепа и споразумения за делегиране на задачи по изпълнението на бюджета при непряко управление (споразумения за делегиране), сключени с организации, подлежащи на оценка по стълбове (като например международни организации и държавни агенции).

ЕФР се управляват почти изцяло от генерална дирекция „Международни партньорства“ на Комисията (INTPA). Малка част от плащанията (1 %) по ЕФР за 2025 г. се управлява от генерална дирекция „Близък изток, Северна Африка и Персийски залив“ на Комисията (MENA).

Констатации на ЕСП

Декларация за достоверност на Европейската сметна палата до Европейския парламент и Съвета

ЕСП констатира, че отчетите не са засегнати от съществени неточности.

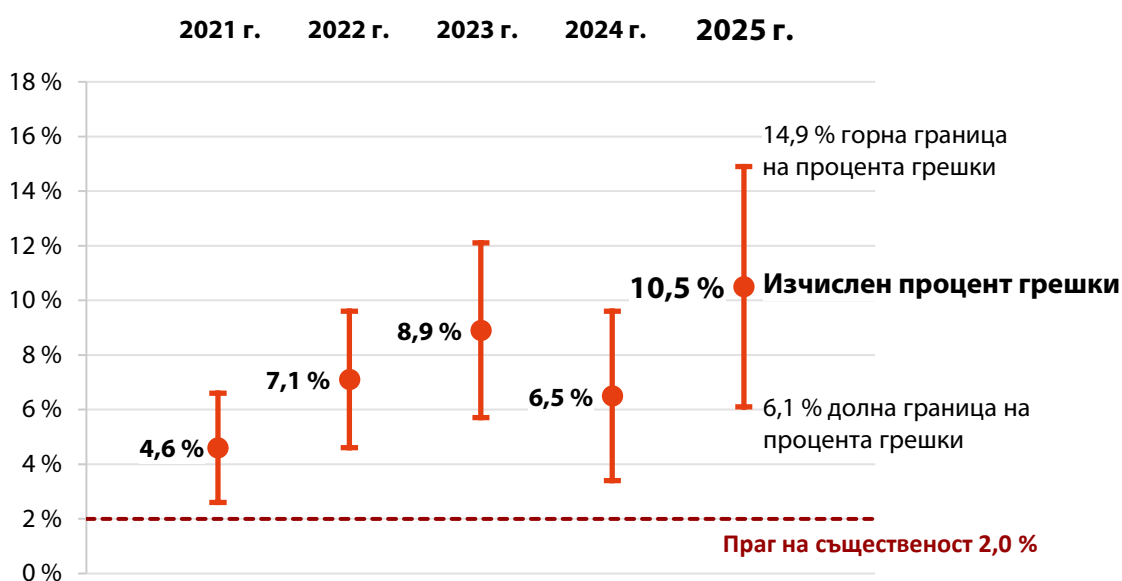
Приходните операции не са засегнати от съществено ниво на грешки.

Операциите за плащания по ЕФР са засегнати от съществено ниво на грешки. Въз основа на тестването на операциите ЕСП изчислява процента грешки на 10,5 %.

Информация в подкрепа на Декларацията за достоверност

От проверените от ЕСП 85 операции в 47 (55,3 %) се съдържат грешки. Въз основа на 39-те грешки, остойностени от ЕСП, процентът грешки е изчислен на 10,5 % (вж. [фигура 29](#)).

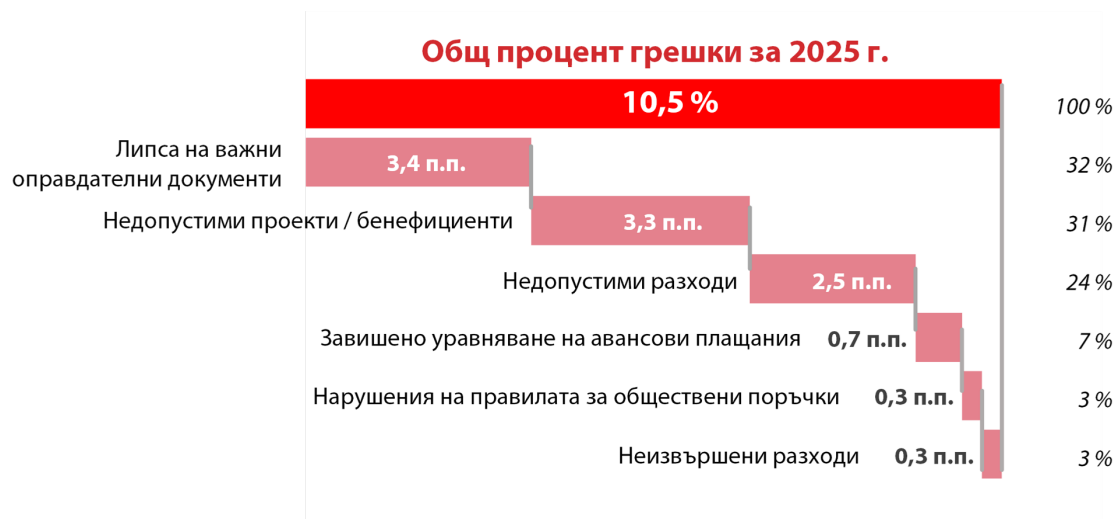
Фигура 29 — Резултати от тестването на операциите

Източник: ЕСП.

На [фигура 30](#) е представена разбивка на изчисления от ЕСП процент грешки за 2025 г. по видове грешки.

Фигура 30 — Разбивка на изчисления процент грешки по видове грешки

п. п.: процентни пунктове

Източник: ЕСП.

В 15 случая на количествено измерими грешки Комисията е разполагала с достатъчно информация, за да предотврати или да открие и коригира грешките преди одобряването на разходите. Ако Комисията беше използвала правилно цялата информация на нейно разположение, размерът на изчисления процент грешки щеше да бъде с 6,1 процентни пункта по-нисък.

Преглед на Годишния отчет за дейността на ГД „Международни партньорства“ за 2025 година

В Годишния отчет за дейността на ГД „Международни партньорства“ за 2025 г. Декларацията за достоверност на генералния директор не съдържа резерви. От 2019 г. насам не са изразени резерви.

ГД „Международни партньорства“ е изчислила, че общият размер на сумата, изложена на риск при плащане, е 69,2 млн. евро (1,12 % от разходите за 2025 г.), а общият размер на сумата, изложена на риск при приключване, е 60,2 млн. евро (0,97 % от разходите за 2025 г.). Въз основа на данни за минали периоди тя е изчислила също, че 9,0 млн. евро (13,0 %) от средствата, изложени на риск при плащане, ще бъдат коригирани чрез нейни проверки през следващите години (тази сума е известна като „корективен капацитет“). Комисията е докладвала 15,7 млн. евро като действително събрани вземания за 2025 г. След като извърши проверка на 78,3 % от тази сума (12,3 млн. евро), ЕСП установи, че 0,4 млн. евро не е трябвало да бъдат докладвани като реализиран корективен капацитет.

Проучване относно процента остатъчни грешки (RER) за 2025 г.

През 2025 г. ГД „Международни партньорства“ е възложила на външен изпълнител изготвянето на 14-то проучване относно процента остатъчни грешки. Целта на проучването е да се изчисли процентът на грешките, които са останали неразкрити от всички управленски проверки на ГД „Международни партньорства“, в цялата ѝ сфера на отговорност, с оглед формиране на заключение относно ефективността на тези проверки.

През 2025 г. Комисията за пръв път е използвала нова методология за процента остатъчни грешки. В нея се въвеждат промени, наред с другото, за прецизиране на начина на използване на елементите с висока стойност и за ограничаване на възможността да се разчита изцяло на резултатите от проверките на управлението, както и за да се ограничи използването на резултатите от работата на други одитори до 10 % от проверените операции. Както и в предходни години, налице са някои недостатъци — проучването относно RER е съсредоточено само върху приключените договори, докато повечето от плащанията на ГД „Международни партньорства“ (и одитираните от ЕСП операции) са за текущи договори.

Оценка на постигнатото по проектите по време на одитните посещения на ЕСП

Като част от одитните посещения ЕСП извърши оценка и на реализираните постижения по проектите, които са приключени или са близо до приключване. Оценката на ЕСП включва анализ на показателите за *крайни продукти* и *крайни ефекти*, както и на резултатите от проектите.

Резултатите от проверките на ЕСП са разнородни. В някои случаи финансирането е било използвано ефективно и е допринесло за постигането на целите на проектите.

Както и в предходни години обаче, ЕСП установи и случаи, в които проектите на ЕС не са успели да постигнат своите очаквани резултати. По-конкретно ЕСП установи забавяния в изпълнението, слабости при планирането и разработването им, както и недостатъци в качеството на строителните дейности, в т.ч. признаци на ранно влошаване на състоянието. Тези проблеми пораждаат опасения относно ефективността и устойчивостта на резултатите, постигнати със средствата от ЕС, както и относно качеството на надзора на проектите.

Какво препоръчва ЕСП?

ЕСП отправя следните препоръки към Комисията:

- да се завърши процедурата по приключване на Деветия ЕФР;
- да се направи необходимото за осигуряване на качеството на докладите за проверка на разходите по договорите; и
- да се засилят изискванията за финансово отчитане по отношение на организациите, подлежащи на оценка по стълбове.

Желаете ли да научите повече? Пълният текст на доклада на ЕСП относно дейностите, финансирани от Деветия, Десетия и Единадесетия Европейски фонд за развитие за 2025 г. може да бъде намерен на нейния уебсайт (eca.europa.eu).

Обща информация

Европейската сметна палата и нейната дейност

Европейската сметна палата е независимият външен одитор на Европейския съюз. Нейното седалище се намира в Люксембург. ЕСП има около 900 служители от всички националности в ЕС. Мисията на ЕСП е да допринася за подобряване на финансовото и административното управление на ЕС и да насърчава усилията за повишаване на отговорността и прозрачността, както и да действа като независим пазител на финансовите интереси на гражданите на Съюза. Одитните доклади и становища на ЕСП са основен елемент от веригата на управленска отговорност на ЕС. Те се използват за търсене на отговорност от органите, натоварени с изпълнението на политиките и програмите на ЕС: Комисията, други институции и органи на ЕС, както и администрации в държавите членки. ЕСП предупреждава за наличие на рискове, предоставя увереност, отчита добрите практики и недостатъците и предлага насоки за създателите на политики и законодателите относно начините за подобряване на управлението на политиките и програмите на ЕС. Благодарение на нейната работа гражданите на ЕС могат да разберат по какъв начин се изразходват техните публични средства.

Публикации на ЕСП

ЕСП изготвя:

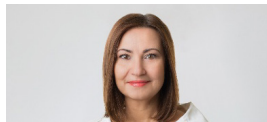
- о годишни доклади, съдържащи основно резултатите от извършените финансови одити и одити на съответствието във връзка с бюджета на ЕС и Европейските фондове за развитие, но също и относно бюджетното управление и въпроси, свързани с изпълнението;
- о специални доклади, представящи резултатите от избрани одити по отношение на конкретни разходни области или области на политика, или по въпроси, свързани с бюджета и управлението;
- о специфични годишни доклади относно работата на агенциите на ЕС, децентрализираните органи и съвместните предприятия;
- о становища относно ново или актуализирано законодателство със значително отражение върху финансовото управление, изготвени по искане на друга институция или по собствена инициатива на ЕСП;
- о аналитични прегледи, които съдържат описание или информация за политики, системи, инструменти или по-конкретни теми.

Тони МЪРФИ
Ирландия

Николаос МИЛИОНИС
Гърция

Илиана ИВАНОВА
България

Бетина ЯКОБСЕН
Дания

Ян ГРЕГОР
Чехия

Михаилс КОЗЛОВС
Латвия

Илдико ГАЛ-ПЕЛЦ
Унгария

Анеми ТУРТЕЛБООМ
Белгия

Ивана МАЛЕТИЧ
Хърватия

Жоел ЕЛВИНГЕР
Люксембург

Хелга БЕРГЕР
Австрия

Марек ОПИОЛА
Полша

Йорг Кристиан ПЕТРОВИЧ
Словения

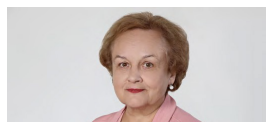
Стеф БЛОК
Нидерландия

Джордж-Мариус ХАЙЗЛЕР
Малта

Лефтерис ХРИСТОФОРУ
Кипър

Лайма Люция АНДРИКЕНЕ
Литва

Кейт ПЕНТУС-РОЗИМАНУС
Естония

Катарина КАСАШОВА
Словакия

Жоао ЛЕАО
Португалия

Алехандро БЛАНКО ФЕРНАНДЕС
Испания

Карло Алберто МАНФРЕДИ СЕЛВАДЖИ
Италия

Петри САРВАМА
Финландия

Ханс ЛИНДБЛАД
Швеция

Лучиан РОМАШКАНУ
Румъния

Пиер МОСКОВИСИ
Франция

Даниел КАСПАРИ
Германия

Бележка: Към юли 2026 г.

Накратко за одитния подход на Европейската сметна палата при изготвянето на Декларацията за достоверност

Становищата, съдържащи се в Декларацията за достоверност на ЕСП, се основават на обективни доказателства, получени при извършването на одитни тестове в съответствие с международните одитни стандарти.

Както посочва в своята стратегия за периода 2026—2030 г., ЕСП ще работи проактивно и ще следи отблизо промените в МФР за периода от 2028 г. нататък. По този начин тя ще разработи и адаптира своя одитен подход за предоставяне на увереност с оглед на това да продължи да изготвя актуални и навременни доклади и одитни становища въз основа на мандата си съгласно Договора и в пълно съответствие с международните одитни стандарти в публичния сектор.

Надеждност на отчетите

Осигуряват ли годишните отчети на ЕС изчерпателна и точна информация?

Всяка година генералните дирекции на Комисията изготвят стотици хиляди счетоводни записи, като информацията за тях се получава от различни източници (включително от държавите членки). ЕСП проверява дали счетоводните процеси функционират правилно и дали получените от тях счетоводни данни са изчерпателни, правилно регистрирани и подходящо представени във финансовите отчети на ЕС:

- Одиторите на ЕСП:
правят оценка на счетоводната система, за да се уверят, че тя предоставя добра основа за изготвяне на надеждни данни;
- проверяват ключови счетоводни процедури, за да установят дали те функционират правилно;
- извършват аналитични проверки на счетоводните данни, за да установят дали те са представени последователно и изглеждат основателни;
- директно проверяват извадка от счетоводни записи, за да се уверят, че свързаните с тях операции съществуват и са правилно регистрирани;
- извършват проверка на финансовите отчети, за да установят дали те отразяват достоверно финансовото състояние.

Редовност на операциите

В съответствие с правилата ли са приходните и разходните операции на ЕС, свързани с отчетите?

Бюджетът на ЕС се състои от милиони плащания към бенефициенти в рамките на ЕС и извън него. По-голямата част от тези разходи се управляват от държавите членки. За да получи необходимите доказателства, ЕСП прави оценка на системите, чрез които се управляват и проверяват приходите и плащанията на разходи (т.е. окончателни плащания и уравниване на авансови плащания), и проверява извадка от операции.

Когато са спазени условията на съответните международни одитни стандарти, одиторите на ЕСП преглеждат и повторно извършват проверките и контролите, проведени от органите, отговарящи за изпълнението на бюджета на ЕС. По този начин те вземат предвид всички корективни мерки, наложени въз основа на тези проверки.

- ЕСП проверява системите за приходите и разходите, за да определи тяхната ефективност при осигуряването на редовността на операциите.
- ЕСП формира статистически извадки от операции, за да осигури на одиторите си база за подробно тестване. Одиторите проверяват подробно извадките с операции, в т.ч. на място при крайните получатели (напр. земеделски стопани, изследователски институти или дружества, изпълняващи обществени поръчки за строителство или услуги), за да получат доказателства, че всяко отчетено събитие съществува действително, че е отразено правилно и че съответства на правилата, по които се извършват плащанията.
- ЕСП анализира грешките и ги класифицира като количествено измерими или неизмерими. Операциите са засегнати от количествено измерима грешка, ако в съответствие с правилата плащането не е трябвало да бъде разрешено. ЕСП екстраполира количествено измеримите грешки, за да изчисли процента грешки за всяка област, за която извършва специфична оценка. След това сравнява изчисления процент грешки с прага на същественост от 2 % и определя дали грешките са широко разпространени.
- Становищата на ЕСП вземат предвид тези оценки и друга значима информация, като например годишните отчети за дейността и докладите от други външни одитори.
- ЕСП обсъжда всички свои констатации с националните органи в държавите членки и с Комисията, за да потвърди точността на фактите.

Какви са одитният подход и методологията на ЕСП по отношение на Декларацията за достоверност относно редовността на разходите по МВУ?

- ЕСП изготвя отделно становище относно редовността на разходите по МВУ като част от своята Декларация за достоверност относно бюджета на ЕС. Това се дължи на факта, че ЕСП счита МВУ за временен инструмент с различен модел на изпълнение. С това становище ЕСП се стреми да предостави достатъчна увереност относно плащанията и въз основа на него да включи подробна информация в Декларацията за достоверност (*фигура 31*).
- ЕСП извлича увереност главно въз основа на проверките по същество и оценката на системите за управление и контрол. Нейната увереност се допълва от годишните отчети за дейността, ГДУИ и докладите на Службата за вътрешен одит.
- При своята одитна дейност ЕСП спазва международните одитни стандарти и има за цел осигуряването на достатъчни и подходящи одитни доказателства в подкрепа на своите одитни становища.

Фигура 31 — Одитно становище

Източник: ЕСП.

Източник: ЕСП.

Всички документи на ЕСП се публикуват на нейния уебсайт
www.esa.europa.eu.

Бележка: Следва да се отбележи, че в този документ вследствие на закръгляването в някои случаи общата сума може да не съответства на сбора на отделните елементи.

АВТОРСКИ ПРАВА

© Европейски съюз, 2026 г.

Политиката на ЕСП относно повторната употреба на информация е определена в [Решение № 6—2019 на Европейската сметна палата](#) относно политиката за свободно достъпни данни и повторната употреба на документи.

Освен ако не е посочено друго (например в отделни известия за авторските права), създаденото от ЕСП съдържание, притежавано от ЕС, е лицензирано по [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Това означава, че като правило повторната употреба е позволена, при условие че са посочени първоначалните източници и всички извършени промени. Лицето, което използва информацията на ЕСП повторно, следва да не изменя първоначалния смисъл или послание на документите. ЕСП не носи отговорност за последствия, възникнали в резултат на повторната употреба.

Необходимо е да се получи допълнително разрешение в случаите, когато дадено съдържание изобразява разпознаваеми частни лица, например на снимки на персонала на ЕСП, или когато е включено съдържание на трети страни.

В случаите, когато е получено такова разрешение, то отменя и заменя горепосоченото общо разрешение и ясно посочва всички ограничения при използването.

За следните снимки повторното използване е разрешено, при условие че се посочи притежателят на авторските права, източникът и, където е упоменато, имената на фотографите:

*: © Европейски съюз 2025 г., източник: Европейска сметна палата.

*: © Европейски съюз 2025 г., източник: Европейска сметна палата. Архитекти на сградите: Paul Noël (1988 г.) и Jim Clèmes (2003 г. и 2013 г.).

За използването или възпроизвеждането на съдържание, което не е собственост на ЕС, може да е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторските права:

Таблица 1 е създадена с графични елементи от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права запазени.

*: © InfiniteFlow, [stock.adobe.com](#).

*: © Funtap, [stock.adobe.com](#).

*: © K.V, [stock.adobe.com](#).

*: © elgreko, [stock.adobe.com](#).

Фигура 31 е създадена с графични елементи от [Flaticon.com](#) (иконите горе вляво и в долната част). © Freepik Company S.L. Всички права запазени. Иконата на зъбчатото колело е променена от ЕСП, © Ramziia, [stock.adobe.com](#).

Софтуер или документи, обхванати от правата на индустриална собственост — като патенти, търговски марки, регистрирани дизайни, лого и наименования — са изключени от политиката на ЕСП за повторно използване.

Уебсайтовете на всички институции на Европейския съюз, включени в домейна europa.eu, съдържат препратки към сайтове на трети страни. Тъй като ЕСП не контролира съдържанието им, моля, запознайте се с тяхната политика за поверителност на данните и с политиката за авторските права.

Използване на логото на ЕСП

Логото на ЕСП не може да бъде използвано без предварително разрешение.

ЦИТИРАНЕ НА ПУБЛИКАЦИЯТА

Европейска сметна палата, „[Кратък преглед на одита на ЕС за 2025 година](#)“, Служба за публикации на Европейския съюз, 2026 г.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2026 г.

HTML	ISBN 978-92-849-8093-2	ISSN 2812-135X	doi:10.2865/6492442	QJ-01-26-039-BG-Q
PDF	ISBN 978-92-849-8094-9	ISSN 2812-135X	doi:10.2865/8207230	QJ-01-26-039-BG-N
PRINT	ISBN 978-92-849-8095-6	ISSN 2812-1368	doi:10.2865/0664810	QJ-01-26-039-BG-C

Представяне на документа „Кратък преглед на одита на ЕС за 2025 година“

В „Кратък преглед на одита на ЕС за 2025 година“ са представени обобщено годишните доклади на Европейската сметна палата (ЕСП) за 2025 г. относно общия бюджет на ЕС и Европейския фонд за развитие, в които е изложена Декларацията за достоверност на ЕСП във връзка с надеждността на отчетите и законосъобразността и редовността на свързаните с тях операции. Одитната дейност на ЕСП обхваща и Механизма за възстановяване и устойчивост, като законосъобразността и редовността на разходите по този инструмент бяха разгледани в отделно становище. В настоящия документ са представени също така ключови констатации на ЕСП относно приходите и основните разходни области на бюджета на ЕС и на Европейския фонд за развитие, както и констатации във връзка с бюджетното и финансовото управление.

Пълният текст на докладите е публикуван на eca.europa.eu.

Европейската сметна палата (ЕСП) е независимият външен одитор на ЕС. ЕСП предупреждава за наличие на рискове, предоставя одиторска увереност за състоянието, отчита добрите практики и недостатъците и предлага насоки за създателите на политики и законодателите в ЕС относно начините за подобряване на управлението на политиките и програмите на ЕС. Чрез нейната работа гражданите на ЕС могат да разберат по какъв начин се изразходват техните публични средства.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Служба за публикации
на Европейския съюз